

Κόνιτσα

ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΗΣ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 1969

ΑΡ. 81 ΕΤΟΣ **μας**

ΜΠΡΙΔΟΥ

0 χιλ. λυ-
υπόλοιπα
200 χιλ.

λυκίσκου
είναι 22

"ΚΟΝΙΤΣΑ"
ΜΕΝΣΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΗΣ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΒΥΣΣΗΣ & ΚΑΪΡΗ 2
ΑΘΗΝΑΙ

ΚΡΟΥΣΚΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ

Κόνιτσα

17 ΙΙΙ 69. 21
ΑΘΗΝΩΝ

17 ΙΙΙ 69. 20
ΑΘΗΝΩΝ

ΚΟΝΙΤΣΑ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΗΣ
Ἐκδιδόμενον ἐν Ἀθήναις ὑπὸ τοῦ Συνδέσμου Κονιτσιωτῶν «Ο ΑΩΟΣ»
ΓΡΑΦΕΙΑ: Βύσσης καὶ Καίρη 2 — ΑΘΗΝΑΙ

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

Ἐσωτερικοῦ: Δρ. 100 — Κοινοτήτων: Δρχ. 150 — Ἐξωτερικοῦ: Δολλάρια 8
Διὰ τοὺς κατοίκους τῆς περιοχῆς Κονίτσης δρχ. 75

Διευθυντής: ΑΛΕΞ. ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ, Ἀγίας Ζώνης 48—Ἀθῆναι

Τυπογραφείου: Κ. Ἀθανασίου, Ἀριστοφάνους 9 — Περιστέρη

Ἀνταποκριτὴς ἐν Κονίτσει: ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΕΥΘΥΜΙΟΥ

Ἀντιπρ)πος ἐν Ἰωαννίνοις: ΑΡ. ΠΥΡΡΟΣ δικηγόρος, ὁδὸς Μπότσαρη τηλ. 654

» ἐν Θεσ)νίκῃ: Κ. ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ ἰατρός, ὁδὸς Ἰκτίνου 4, τηλ. 78.949

Ἐμβάσματα: ΔΗΜ.ΜΗΛΙΓΚΟΝ, Λεωφ. Ἀλεξάνδρας 83 (Τομεὺς 70?)

Ἀλληλογραφία: ΑΛΕΞ. ΛΑΜΠΡΙΔΗΝ Ἀγίας Ζώνης 48 — Ἀθῆναι

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΚΩΝ ΕΞΟΦΥΛΛΟΥ	: Τὸ πέρασμα τῆς Σιουσνίτσας
ΒΑΣΙΛ. ΛΑΜΠΡΙΔΟΥ	: Διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἐπαρχίας μας
ΕΛΕΥΘ. Π. ΔΟΒΑ	: Δὲν ἔχουμε δικαίωμα νὰ καταστρέψου- με τὰ μνημεῖα
ΓΙΑΝ. Λ.	: Παζαριοῦ ἀνατομὴ
Σ. ΓΚΑΤΣΟΠΟΥΛΟΥ	: Ἡ Ρουμανικὴ προπαγάνδα
ΓΕΩΡΓ. ΓΚΟΥΤΟΥ	: Ζωὴ στὸ Γανναδιὸ
ΑΝ. ΕΥΘΥΜΙΟΥ	: Τύποι παλιᾶς Κόνιτσας
ΧΡ. ΣΚΑΝΔΑΛΗ	: Ἡ στάμνα τοῦ γέρου
Ἱερέως ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΠΑ·Ι·ΣΙΟΥ	: Ἐνθυμήματα τῆς Ἐπαρχίας Κονίτσης
Τοῦ ἀνταποκριτοῦ	: Νέα ἀπ' τὴν Πατρίδα

Διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς Ἐπαρχίας μας

Τοῦ κ. Β. ΛΑΜΠΡΙΔΟΥ

ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ «ΚΟΝΙΤΣΑ»

Ἰωάννινα τῆ 2.1.1969

Πάντοτε μὲ χαρὰ καὶ ἱκανοποίηση διαβάζουμε τὸ μανοδικὸ περιοδικὸ τῆς ἐπαρχίας μας.

Στὴν ἔκδοσι Δεκεμβρίου 1968 βρίσκεται δημοσιευμένη μία ἐπιστολὴ πρὸς τὸν κ. Β.

Τὸ βαθύτερο νόημά της ἀπευθύνεται πρὸς ὅλους τοὺς Α ἢ Β συνεπαρχιώτας μας μὲ σκοπὸ νὰ τοὺς φέρη στὶς σελίδες του ὡς ὀδηγοὺς συμβούλους καὶ συμπαραστάτας τῆς ἐπιζητουμένης προόδου ἐκείνων ποὺ δὲν ἔφυγαν, δὲν ἀπεμακρύνθησαν ἀπὸ τὸ σημεῖον ποὺ μᾶς γέννησε.

Τὴν ἀνάγκην νὰ βοηθήσουμε τοὺς συνεπαρχιώτας μας τὴν βλέπουμε ὅλοι σήμερα νὰ γίνεται καθήκον καὶ ὑποχρέωσις τὸ δὲ περιοδικὸν ἢ Κόνιτσα μπορεῖ κάλλιστα νὰ ἀποτελέσῃ τὸν συντονιστὴ τῶν προσπάθειών μας καὶ κυρίως τῶν τεχνικῶν οἱ γνῶμες τῶν ὁποίων μποροῦν ν' ἀποτελέσουν πολῦτιμο κεφάλαιο γιὰ τὴν δημιουργία τῶν μονίμων κατοίκων τῆς ἐπαρχίας μας.

Μὲ τίς σκέψεις αὐτὲς καὶ εἰς ἀπάντησιν τῆς ἐπιστολῆς πρὸς τὸν Α ἢ Β Κονιτσιώτη ἀπευθύνω τὴν παροῦσαν ἐπιστολὴ μὲ τὴν ἐξῆς κατ' ἀρχὴν συγκεκριμένη ἐκλαϊκευμένη προτασί μου.

Ὅσοι ἔχουν ποτιστικούς ἀγρούς στὸ λεκανοπέδιο Κονίτισης πρέπει νὰ ἔχουν ὑπ' ὄψιν τους μία ἀξιόλογη καλλιέργεια καὶ συγκεκριμένα τὴν καλλιέργεια τοῦ Λυκίσκου. Τὸ φυτὸ αὐτὸ εἶναι πολυετές καὶ τὰ ἄνθη του χρησιμοποιοῦνται στὴν παραγωγή τῆς μπύρας. Γιὰ τὴν ἐγκατάστασι ἐνὸς στρέμματος λυκίσκου ἀπαιτεῖται δαπάνη μέχρι 15.000 δρ. περίπου καὶ διατηρεῖται 15-20 χρόνια.

Τὸ πρῶτο χρόνο δίδει 50-60 χιλ. λυκίσκου κατὰ στρέμμα καὶ τὰ ὑπόλοιπα ἢ ἀπόδοσις κυμαίνεται ἀπὸ 150 - 200 χιλ. κατὰ στρέμμα.

Ἡ πικραντικὴ δύναμις τοῦ λυκίσκου τῆς περιοχῆς μας ἀπεδείχθη ὅτι εἶναι 22 βαθμῶν δηλ. τρεῖς φορές ἀνώτερη τῆς πικραντικῆς δυνάμεως τοῦ παραγωμένου λυκίσκου εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ κατὰ συνέπεια εὐχερέστατα πωλεῖται 60 δρ. τὸ χιλ. Ἔτσι ἀπὸ ἓνα στρέμμα λυκίσκου μπορεῖ ὁ γεωργὸς νὰ εἰσπράττῃ 10.000 - 12.000 δρ. ἀκαθάριστα ἔσοδα. Τὰ ἐτήσια καλλιεργητικὰ ἔξοδα (φάρμακα, ἡμερομίσθια, ἔξοδα ξηράνσεως κλπ.) δὲν ὑπερβαίνουν τὰς 5.000 δρ. κατὰ στρέμμα καὶ ἐπομένως εὐκόλα ὁ καθένας μπορεῖ ν' ἀντιληφθῇ πόση σημασία ἔχει ἡ καλλιέργεια αὐτή.

Τὶ εἶναι ὅμως ἐκεῖνο ποὺ τὴν ἐμποδίζει, τὶ εἶναι ἐκεῖνο ποὺ δὲν τοὺς ἀνοίγει τὸ δρόμο πρὸς αὐτὴν τὴ οἰκονομικὴ κατάκτησι; Ἡ ἀπάντησις βρίσκεται σὲ μᾶς. Τὸ Κράτος δίδει πιστοδοτήσιν 4.000 δρ. τὸ στρέμμα γιὰ κάθε στρέμμα ποὺ θὰ ἐγκατασταθῇ ὁ Λυκίσκος.

Ὁ Κονιτσιώτης ἀγρότης μπορεῖ ἀμέσως νὰ γίνῃ ὁ ἄριστος παραγωγὸς λυκίσκου ποιὸς ὅμως θὰ τὸν βοηθήσῃ στὴν δημιουργία τοῦ ξηρανηρίου τοῦ λυκίσκου καὶ στὴν ἐξαγωγή τοῦ προϊόντος στὸ ἐξωτερικόν; Ἐδῶ ἡ ἀπάντησις βρίσκεται σὲ μᾶς ποὺ θέλομε νὰ τοὺς βοηθήσωμε.

Ἐὰν συσταθῇ μία ἐταιρεία ἀπὸ ἀνθρώπους ποὺ πονοῦν τὸν τόπο καὶ ἐγκαταστήσῃ μία μονάδα λυκίσκου τῶν 100 στρεμ. μὲ κύριον σκοπὸ τὴν δημιουργία τοῦ ξηρανηρίου καὶ τὴν προβολὴ τοῦ προϊόντος εἰς τὸ ἐξωτερικόν γίνεται ἀμέσως ἀντιληπτὸ ὅτι μὲ γοργὸ ρυθμὸ θ' ἀκολουθήσουν οἱ παραγωγοὶ τὸ παράδειγμα. Ἡ ἐξασφάλισις τῆς ἀπορρο-

Δὲν ἔχουμε δικαίωμα νὰ καταστρέφουμε τὰ μνημεῖα μας

Τῆς κ. ΕΛΕΥΘ. Π. ΔΟΒΑ

Ἀγαπητὴ «Κόνιτσα»

Διαβάζω στὸ τεύχος σου τοῦ Ἰουνίου ἐ.ἔ. πῶς, ἀπὸ τὸν Καθηδρικὸ Ναὸ τοῦ Ἀγ. Νικολάου Κονίτσης ἔχουν ἀφαιρεθῆ οἱ πλάκες τοῦ δαπέδου γιὰ νὰ ἀντικατασταθοῦν ἀπὸ «μωσαϊκό» (!!).

Γι' αὐτὴ τὴν ἄστοχη ἰδέα, ὅπως διαφήσεως τοῦ προϊόντος εἶναι τὸ πιὸ ἀσφαλὲς κίνητρο γιὰ μιὰ καλλιέργεια ὑψηλῆς ἀποδοτικότητος.

Γιὰ 350 - 400 στρεμ. λυκίσκου ἀπαιτεῖται μία δαπάνη 1.000.000 δρ. διὰ ξηραντήριο μὲ ἀνάλογον χῶρον ἀποθήκης. Ἡ ἐταιρεία ἐὰν διαθέσῃ κεφάλαιον 1) 1.000.000 δρ. δι' ἀγορὰν 100 στρ. 2) 1.500.000 δρ. δι' ἐγκατάστασιν τοῦ λυκίσκου. 3) 1.000.000 δρ. διὰ τὸ ξηραντήριο καὶ 4) 500.000 δρ. διὰ τὰ ἐτήσια καλλιεργητικὰ ἐξοδα ἐτοιμάζει μία μονάδα ἐκ τῆς ὁποίας ἐτησίως θὰ ἔχη 600.000 δρχ. κέρδος ἤτοι 15% ἀπόδοσις κεφαλαίου περίπου ἐτησίως. Ἡ εὐεργεσία πρὸς τὸν τόπο πρέπει νὰ χαρακτηρισθῆ ὡς μεγίστη ἐφ' ὅσον θὰ δώσῃ τὸν πυρῆνα τοῦ ξηραντηρίου στὴ χρῆσι τῶν παραγωγῶν, ποσὸν 450.000 δρ. ἐτησίως ὡς ἡμερομίσθια καὶ τὸ σοβαρότερο θὰ δημιουργηθῆ ὁ φορεὺς ἐξαγωγῆς.

Μετὰ ἀπὸ 7-8 χρόνια ἐφ' ὅσον τὰ μέλη θὰ ἔχουν λάβῃ ὑπὸ μορφήν κέρδους τὸ σύνολον τοῦ ἀρχικῶς διατεθέντος κεφαλαίου πρέπει πρὸς εὐεργεσίαν τοῦ τόπου νὰ ἐκχωρήσουν τὴν μονάδα σὲ Συνεταιρισμὸ παραγωγῶν λυκίσκου κλείνοντες ἔτσι τὸν κύκλο τῆς εὐεργεσίας.

Σκιαγράφησα πολὺ ἀπλὰ μία σκέψιν τὴν ὁποία μπορῶ νὰ ὑποστηρίξω ἀναλυτικὰ μὲ ἀπόλυτα καὶ ἐπιστημονικὰ δεδομένα. Ἄς γίνῃ κινήσις καὶ ἀφορμὴ μεταξὺ ὄλων μας νὰ διαθέσωμεν ἀπὸ κάτι γιὰ νὰ ἀνοίξωμεν τὸν δρόμο πρὸς τὰς ὑψηλὰς γεωργικὰς ἐπενδύσεις.

Μετὰ τιμῆς
Β. ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ

βάζω παρακάτω, εἶχαν ἀντίρρηση ἀρκετοὶ Κονιτσιῶτες. Πῶς ἀλήθεια δὲν ὑπερίσχυσε ἡ γνώμη τους; Πῶς δέχτηκαν αὐτὴ τὴν ἔλλειψη σεβασμοῦ πρὸς ὅ,τι ἐναρμονίζεται μὲ τὸ σύνολο καὶ τὸ περιβάλλον; Τὶ δουλειὰ ἔχει τὸ «μωσαϊκό» στὶς παλαιῆς ἐκκλησιῆς καὶ πῶς θὰ ταιριάζῃ μὲ τὸν ξυλόγλυπτο τέμπλο, μὲ τοὺς λιθόχτιστους τοίχους καὶ μὲ ὅ,τι, τέλος πάντων, ἀποτελεῖ δείγμα τῆς παληᾶς καὶ φημισμένης Κονιτσιώτικης δομικῆς τέχνης;

Δὲν γνωρίζω καθόλου ποιὸς συνέλαβε καὶ ἐξετέλεσε αὐτὴ τὴν καταστρεπτικὴ ἰδέα, ἀλλὰ ἐπειδὴ αὐτὸ ἔχει συμβῆ καὶ σὲ ἄλλα μέρη τῆς Ἠπείρου, θὰ πρέπει νομίζω, τὸ Ὑπουργεῖον Θρησκευμάτων καὶ ὁ Τουρισμὸς νὰ ἐπέμβουν ταχύτατα καὶ νὰ μὴ γίνεταί ἡ παραμικρότερη τροποποίηση ἢ ἀλλαγὴ χωρὶς τὴν ἔγκρισιν εἰδικῶν.

Εἶδα σ' ἓνα χωριὸ ἓνα θαυμάσιο Τέμπλο ἐξαιρετικῆς ξυλογλυπτικῆς τέχνης νὰ στραφτοκοπάει ἀπὸ βερνίκι! Σὲ ἄλλο χωριό, κάποιος νεόπλουτος — ὅπως μοῦ εἶπαν — κατέβασε τοὺς παληοὺς μπρούζινους πολυελαίους, τῆς ὠραίας Γιαννιώτικης τέχνης, γιὰ νὰ βάλῃ τοὺς ἀντικαισθητικὸς μοντέρνους γυάλινους!

Ὅταν δηλ. σὲ ὅλες τὶς Χῶρες τοῦ Κόσμου ἀπαγορεύεται, ὄχι τοὺς παλαιοὺς κοινούς χώρους νὰ σεβασθῆς ἀπόλυτα, ἀλλὰ καὶ τὸ δικό σου σπίτι, ἂν τύχει καὶ ἔχει μιὰ ἀρχιτεκτονικὴ παληὰ ἀξία, δὲν ἔχεις τὸ παραμικρὸ δικαίωμα νὰ τροποποιήσῃς ἢ ἐπισκεύασῃς χωρὶς τὴν ἄδεια τοῦ Κράτους καὶ τὴν εἰδικὴ γνώμη, ἐμεῖς ἐδῶ γκρεμίζομε καὶ χτίζομε κατὰ πῶς μᾶς κατεβοῦν οἱ φαεινὲς ἰδέες. Κρίμα. Κρίμα! Κρίμα γιὰ τὸν τόπο μας, κρίμα γιὰ μᾶς ποὺ μᾶς συγκινεῖ καὶ σεβόμαστε τὸ παληό!

Μὲ κάθε τιμῆ
ΕΛΕΥΘ. Π. ΔΟΒΑ

Παζαριού ανατομή

Τοῦ κ. ΓΙΑΝ. Λ.

ΙΑ'

Τοὺς ὀδοντογιατροὺς ἔκαμαν κι' οἱ μπαρμπέρηδες τῆς Κόνιτσας. Οἱ μπαρμπέρηδες μὲ τὴν ἐπιτηδειότητα ποῦχαν στὸν ξυράφι, ἔκαναν ἀκόμα καὶ τὸ χειρουργὸ γιαντρί.

Ἄνοιγαν ἀποστήματα. Ἐπενέβαιναν σ' ἀνατάξεις, εὐθυάσεις, κατάγματα, ἀκρωτηριασμούς, ἐξεγκώσεις. Ἐβαζαν βδέλλες γιὰ νὰ κατεβάσουν τὴν πίεση. Ἐκοβαν βεντούζες ἢ ἔπαιρναν τὸ «κακὸ τὸ αἷμα» σχίζοντας μὲ τὸ ξυράφι τὴ φλέβα, κι' ἔβαζαν στὴν πληγὴ ἀλάτι ἢ μισὸ κουκὶ ξεφλουδισμένο. Ἐκοβαν τὴν χρυσὴ (τὸν ἴκτερο) σχίζοντας μὲ τὸ ξυράφι φλέβες κάτω ἀπ' τὴ γλώσσα. Ἐκαναν νὰ μεγαλώνουν τὰ καχεκτικὰ παιδιὰ, χαράζοντας τὸν οὐρανίσκο τους μὲ τὸ ξυράφι. Περιποιοῦνταν κι' ἐπέδεναν τραύματα. Στὶς δύσκολες περιπτώσεις, οἱ μπαρμπέρηδες, καλοῦσαν γιὰ βοηθοὺς τοὺς γύφτους πεταλωτῆδες ἀπ' τὸ Μπέρκο, ποὺ διάθεταν δύναμη στὰ χέρια. Ἡ παθολογία ὅμως καὶ τὰ διάφορα μαντζούνια ποὺ δίνονταν γιὰ θεραπεία, ἦταν ἔργο σοβαρότερο. Τόχαν στὰ χέρια τους οἱ γιαντρί Ἄλλοι ἀπ' αὐτοὺς ἦσαν σπουδαγμένοι στὴν Εὐρώπη, κι' ἄλλοι ἦσανπραχτικοί.

**

Σπουδαγμένοι γιαντρί φαίνονται γιὰ πρώτη φορὰ στὴν Κόνιτσα, τὰ χρόνια τ' Ἀλῆ Πασᾶ. Ὁ Παχώμης, ἡ ωραία κείνη φυσιολογία ποὺ προσφέρθηκε νὰ πετάξῃ στὰ Γιάννινα γιὰ τοὺς γάμους τῆς θυγατέρας τ' Ἀλῆ Πασᾶ μὲ τὸ γάλλο στρατηγὸ **ROSA**, ἓνα ἀερόστατο «ἀλὰ Μογκολφιέρι», κι' ἀπότυχε κατὰ τρόπο τραγικὸ, γιαντρί σὰ βοηθοὺς του πήρε τρεῖς χειροδύναμους, ἀλλὰ ἄξεστους βλάχους πατριῶτες του, Καλλαρρυτινοὺς.

Ὅσο νὰ τρέξουν, ὅσο νὰ κόψουν τέτοιοι ἀνθρώποι πῶς νὰ προκόψουν γυρίζ' ἢ σφαίρα ὅλη ἄνω κάτω κι' αὐθὺς ἀνάφτει ἀπὸ τὸν πάτο...

Ὁ Ἰωάννης Μαντσίνι. Ἰταλὸς ἀπὸ τὴ Τζένοβα, συγγενὴς τοῦ διάσημου ἐπαναστάτη Ἰωσήφ Μαντσίνι, ποὺ ἔφτασε στὴν Κό-

νιτσα κι' ἔκανε τὸ γιαντρί, καταδιωγμένος ἀπ' τοὺς Αὐστριακοὺς...

Κι' ἔπειτα μετὰ τὴν ἴδρυση τῶν Τούρκικων στρατώνων στὴν Κόνιτσα, οἱ διάφοροι Τούρκοι στρατιωτικοὶ γιαντρί Ἐκὶμ Μπίμπασης, Μουρτεζᾶ Ἐφέντης...

**

Οἱ Κονιτσιῶτες χριστιανοὶ καὶ μωαμεθανοὶ, ἐκτιμοῦσαν τοὺς σπουδαγμένους γιαντρίους τούτους τοὺς Ἰατροφιλοσόφους, ποῦξεραν καλὰ Λατινικά, Ἀρχαῖα Ἑλληνικά, Ἀστρολογία, Βοτανολογία, κι' ἔρχονταν ἀπ' τὴν Εὐρώπη μὲ μακρὰ βελάδα, σκληρὸ μαῦρο ψηλὸ καπέλλο καὶ σεριανοῦσαν στὸ παζάρι, στητοί, καμαρωτοί δίπλα στοὺς Δημογέροντες. Ὡστόσο, κάθε φορὰ ποὺ κινδύνευαν κατάφευγαν στοὺς παπάδες νὰ τοὺς διαβάσουν.

«Ἰησοῦς Χριστὸς νικᾷ κι' ὅλα τὰ κακὰ σκορπά». Γιὰ τ' ἀνεμοπύρωμα, γιὰ τὸν ταμπλά (ἡμιπληγία), ποὺ τὸν ἔλεγαν καὶ κακὸ ἀερικό. Γιὰ τὶς ἐπιδημίες. Γιὰ τὴν κουλαμάρα (μ' ἑπτὰ κρυφές λειτουργίες). Γιὰ τὴν τρέλλα (40 ἡμέρες διάβασμα) κι' ὅταν δὲν ἔπαιρνε γιαντρί, τὸν ἔδεναν στὸ κούτσουρο τοῦ Μοναστηριοῦ τῆς Μόλιστας ποῦταν κείνα τὰ χρόνια ἓνα εἶδος «Τρελλοκομείου». Γιὰ τὰ προυσκόλια (τὶς μαγουλάδες). Τὸ διάβασμα τοῦ Παπᾶ, συνοδεύονταν κι' ἀπὸ σταύρωμα... (Τὸν καημένο τὸ Πάπα Γιώργη ποὺ τὸν ἔκαμε ἀργὸ ἀπὸ πάσης ἱεροπραξίας, ὁ Δεσπότης, γιαντρί διάβασε τὰ χρόνια τοῦ Ἀβδουλ Χαμήτ, ποὺ ἀπαγορεύονταν τὸ γυιὸ τοῦ Καημακάμη). Κατάφευγαν ἀκόμα οἱ Κονιτσιῶτες στοὺς πραχτικούς, ποῦξεραν τὰ γιαντροσόφια. Κρυφά, πήγαζαν καὶ σέκάτι γυναικοῦλες ποῦξεραν ξόρκια καὶ μαγεῖες... Ἐλυναν τὸ μάτιασμα σταυρώνοντας τὸν ἄρρωστο μ' ἀλάτι φτύνοντας τον τρεῖς φορές. Ἡ ἀκόμα μὲ σβυσμένο κάρβουνο καὶ κομμάτια βρακοζώνας. Ἐαμπόδεναν τοὺς νιόγαμπρους ποὺ δυσκολεύονταν στὰ συζυγικά τους καθήκοντα, μὲ κληματοβέργες

πούβαζαν σὲ κλειδαριὰ λέγοντας «ὅπως ξεκλειδῶν' ἢ κλειδαριά, ἔτσι κι' ὁ νὰ ξεκλειδώσῃ τὴν». Σταματοῦσαν τ' ἀνεμοπύρωμα, μ' ἓνα κόκκινο πανί. Ἔκαναν νὰ γυρίσουν στὰ σπίτια τους οἱ ξεμουλισμένοι σύζυγοι μὲ δυὸ κέρατα κριαριοῦ ποὺ φύτευαν στὴν γλάστρα, ἢ μὲ μιὰ χελιδονοφολιά ποὺ τὴν ἔκαναν σκόνη καὶ τὴν ἔδιναν νὰ πιῇ ὁ ξελογιασμένος. Σταματοῦσαν τὴν ἀποβολὴ βάζοντας μιὰ γάτα ἢ ἓνα σκύλο νὰ δρασκελίση τὴν ἐγκυμονοῦσα. Θεράπευαν τὸ λύσιμο τοῦ ἀφαλοῦ, στρίβοντας τὸν δείχτη τοῦ χεριοῦ πάνω στὸν ἀφαλὸ τρεῖς φορές. Σταματοῦσαν τὸν πόνο τῆς μέσης (κόψιμο κρέατος) μὲ τὸ μέτρημα τῆς παλάμης. Γιάτρευαν τὸ δάγκωμα τοῦ σκορπιοῦ καὶ τῆς μαρμάγκας βάζοντας τὸν ἄρρωστο μεσ' τὴ κοπριά. Σταματοῦσαν τὸν πόνο τῶν δοντιῶν βγάζοντας τὸν ἄρρωστο στὸ φεγγάρι κι' ὑποχρεώνοντάς τον νὰ ὀρκισθῇ ὅτι δὲν θὰ ξαναφάῃ ὠμὸ ραδίκι... Ἀλάφρωναν τὴν ποδάγρα (πάρσιμο) βάζοντας τὸν ἄρρωστο νὰ πιῇ διαλυμένο χῶμα ἀπ' τὸ μέρος ποὺ «τόπαθε». Ἐξαφάνιζαν τοὺς ρευματισμοὺς μὲ ἀγριοκάστανα ποὺ κράταε ὁ ἄρρωστος στὴ τζέπη του. Σταματοῦσαν τὰ χιλωνίτσια (χοιράδες) κρεμώντας στὸ τζάκι τοῦ ἄρρώστου ἓνα χελωνόπουλο.

Τούτες οἱ γυναῖκες, ποὺ συνόδευαν τὰ ξόρκια καὶ τὶς μαγγανείες τους, μὲ χειρονομίες κι' ἀκατάληπτα λόγια, προμήθευαν τὸν λαουτζήκο καὶ διάφορα χαημαλιά, ἀπὸ σκόρδο, ἀπὸ καβούρια, ἀπὸ μαλλὶ ἀγριογίδας.

Εἶναι περίεργο. Κι' ὅμως ὁ κόσμος κείνα τὰ χρόνια ἔβλεπε τὴν Ἱατρικὴν ὡς ἓνα εἶδος μαγείας. Περισσότερη σημασία ἔδινε στὰ ξόρκια, στὰ λόγια καὶ στὶς χειρονομίες, παρὰ στὴν οὐσία τῶν πραγμάτων. Γιὰ τὶς γέννες οἱ κονιτσιῶτες χρησιμοποιοῦσαν πραχτικὲς μαμμές. Παλιώτερα τὴν Κίκω. Τελευταία τὴ Μπούσιω.

Οἱ πραχτικοὶ στὴν Κόνιτσα ἦσαν ντόπιοι. Ὁ Χρῖστος Τόγκας εἶχε μαγαζὶ στὸ παζάρι καὶ πουλοῦσε φάρμακα. Κι' ὁ Χανᾶς τὸ ἴδιο. Ὁ Μάνθο Μόκορος κι' ὁ Κώστας Νταβατζῆς, ἦσαν σπουδαῖοι πραχτικοί. Ἐρχονταν ὅμως καὶ κομπογιαννίτες ἀπ' τὸ Ζαγόρι κι' ἀπὸ τὸ Πρεμέτι.

Ἀπ' αὐτοὺς ἄλλοι ἦσαν πλανόδιοι, περαστικοὶ στὴν Κόνιτσα περνοῦσαν στὸ παζάρι

καὶ στὶς γειτονιὲς πότε πεζοί, πότε καθάλα σ' ἄλογο, μὲ τὴ μαλλιαρὴ συγγούνα, τὴν πράσινη κορδέλλα στὰ μαλλιά τους, τὸ σακκούλι μὲ τὰ βότανα, τὶς ἀλοιφὲς καὶ τὰ ἔμπλαστρα στὸν ὤμο καὶ τὴ ματσούκα στὸ χέρι γιὰ τὰ σκυλιά, καὶ φώναζαν σὰ πραγματευτάδες. «Καλὸς γιατρός, πουλῶ ζωὴ, καλὰ βότανα» κι' ἄλλοι ἔμεναν μόνιμα στὴν πόλη, ὅπως ὁ Ἰωάν. Πρίγκος ἀπ' τὸ Μονοδένδρι κι' ὁ Νούλης.

Οἱ περαστικοὶ θεωροῦνταν δευτερότεροι γιατροί. Ἦσαν πάντοτε ὑποπτοὶ γιὰ ἀγυρτεία... Τοὺς ἔλεγαν παρακατιανούς, ματσουκάδες, σακουλιάρους. Ἀντίθετα οἱ μόνιμοι θεωροῦνταν προσωπικότητες, ἀξιοσέβαστα πρόσωπα. Τοὺς ἔλεγαν Βηκογιατροὺς, ἐξοχώτατους, τζιεράχηδες.

Παμπάλαια ἢ τέχνη τῶν Κομπογιαννιτῶν στὸ Ζαγόρι. Σὰν τοὺς μαστόρους κι' αὐτοὶ ταξίδευαν τὴν ἀνοιξὴ καὶ γυρνοῦσαν στὰ χωριά τους γιὰ ξεχειμώνιασμα. Μιλοῦσαν τὴ δική τους γλῶσσα τὰ κομπογιαννίτικα ἢ τὰ σφινιάρικα. Σ' ὅλη τὴν Ἑλλάδα, στὰ Βαλκάνια, στὴν Μικρὰ Ἀσία, ἢ φήμη τους μεγάλη κι' ἢ παρουσία τους παρηγοριά. Κι' αὐτοὶ ἐπίτηδες ἄφιναν νὰ διαδίδεται, πῶς ἢ τέχνη τους ἦταν ἓνα εἶδος μαγείας, ποῦχε τὰ μυστικά της κι' ἤθελε πολυχρόνια μύηση. Ἔτσι πήγαινε ἀπὸ πατέρα σὲ παιδί, σὲ πολλὲς γενιές. Μ' αὐτὸν τὸν τρόπο καὶ τὸ γόητρο δὲν ξέπεφτε κι' ὁ ἀνταγωνισμὸς εὐκόλα δὲν πρόκοβε ἀλλὰ κι' οἱ εἰσπράξεις δὲν πήγαιναν σ' ἄλλες τσέπες.

Εἶχαν κι' ἄλλα κόλπα οἱ κομπογιαννίτες γιὰ νὰ ἐντυπωσιάσουν τοὺς πελάτες. Φρόντιζαν στὴν ἐμφάνισή τους νὰ δίνουν μιὰ ἐξωτικὴ νότα. Ἔκαναν αὐτοδιαφήμιση ἐντατικῆ. Μιλοῦσαν γιὰ τὴν Ἱερὴ καταγωγὴ τῆς Ἱατρικῆς. Θυμοῦνται, ὅταν χρειάζονταν καὶ τὴ μαγεία, τὴν πρώτη φάση τῆς δραστηριότητός των. Στὴν «ποιμενικὴ ἐποχὴ». Ἀκουμποῦσαν τὰ χέρια τους στὸν ἄρρωστο καὶ γιὰ νὰ γιάνη ἐπικαλοῦνταν τὴ βοήθεια τῶν πνευμάτων φωναχτὰ (στὴν οὐσία βασίζονταν στὸ ζωϊκὸ μαγνητισμὸ). Ἴσως μάλιστα ἀπὸ κεῖ νὰ προέρχεται καὶ «ὄνομά τους (ἀκουμπῶ καὶ γιάνω)...

Ὅσο ὁ καιρὸς περνοῦσε, ἢ ἐμπειρία τῶν κομπογιαννιτῶν συστηματοποιόνταν. Ἡ φυσιοθεραπεία μὲ τὰ ἀπλὰ βοτάνια τοῦ Βήκου

γίνονταν πολυσύνθετη Ἱατρική. Ἡ προφορική παράδοση, καταγράφονταν σὲ φυλλάδες (ἀπόκρυφες καὶ ἀπαραβίαστες) ποὺ τὶς κουβαλοῦσαν στὶς σακκούλες των, μαζὺ μὲ τὶς πρῶτες ὕλες τῶν φαρμάκων...

«Ἐπαρε βασιλικόν, μάραθον, ζοχοδιόσμον, ὅλα ἴσα καὶ κοπάνισε τα, νὰ εἶναι ὅλα χλωρὰ καὶ κάμε τὰ ἔμπλαστρον. Βάλε τὸ βράδυ ἐπάνω καὶ ὑγιαίνης (γιὰ τὸν πόνο τοῦ ματιοῦ).

«Ἐπαρε κηρὶ κίτρινον, ξίγγι πρόβειο, καὶ κατράνι, πίσσαν, θυμίαμα, μέλι καὶ σαστόν σον τὴν κεφαλὴν καὶ ἄλοιψέ την καὶ ὑγιαίνεις» (γιὰ τὴν κασσίδα).

«Ἐπαρε σπόρον τοῦ πηγάνου καὶ ρίζαν πιγονίας καὶ κουμπιὰ ἀπὸ ἄγρια τριαντάφυλλα, νὰ τὰ βράσης εἰς ἀφόρητον τσουκάλι τὰ μεσάνυχτα καὶ δώσε τῆς γυναίκας νὰ πίνῃ καὶ ἐγκαστρώνεται... (διὰ τὴν ἀτεκνίαν)

«Δράμια 4 κηνὰ καὶ παπαροῦνα 1, δράμια 2 καράφυλλα, δράμια 2 κριμόρι καὶ μέλι ὅσον ἀρκεῖ. Κάμε τα μαντζούνι καὶ τρώγε» (γιὰ τὴν θερμασίαν)...

Καὶ τελικὰ ἡ ἀπόκρυφη τέχνη τοῦ κομπογιαννίτη βάλθηκε νὰ γίνῃ ἐπιστήμη, ὅταν στὰ 1840, ὁ Ἀδάμ Γοργίδας, διπλωματοῦχος τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Πάδοβας, ἴδρυσεν στὸ Σκαμπέλι, «Πρακτικὴ Ἱατρικὴ Σχολή».

Ἐπαιρνε ὅμως πολὺ νερὸ ἢ πραχτικὴ γιαιτρικὴ καὶ σήκωνε ἀπάτη κι' ἀγυρτεία. Ἔτσι ποὺ ὁ κόσμος ἄρχισε νὰ κουμπώνεται καὶ νὰ βγάζουν κακὸ ὄνομα οἱ κομπογιαννίτες.

«Περιφερόμενοι εἰς τὰς πόλεις κῶμας καὶ χωρία πωλοῦντες ὑγείαν καὶ ζωὴν ἐν ἀναιδεΐα καὶ ἀσυνειδησίᾳ κατέτρωγον τὸ θαλάστιον τῶν εὐαπατήτων»...

Κάθε Ζαγορίσιος γινόταν καὶ γιαιτρός.

Δίχως νᾶχει ὑποψία
Ἄν βρίσκονται βιβλία
Ἐπιστῆμες καὶ σπουδῆ
Ὁ Ματσούκας ὄχ' τὰ γίδια
Ἐξημέρωσε στὰ ἴδια
Τοῦ Ἀσκληπιοῦ παιδί»...

.....

Τὰ παχιά κορμιὰ ἀχαμναίνει
Ταχαμνὰ σοῦ τὰ παχαίνει
Δίνει μάτια τῶν στραβῶν
Τοὺς ψηλοὺς εὐθύς χαμλώνε

Τοὺς κοντοὺς κι' αὐτοὺς ψηλώνει
Βάνει γλώσσα τῶν βουβῶν...
Κι' ὅπου τύχει νὰ τὸν βρῆτε
πρόθυμα ὅλοι νὰ τὸν φτῦτε
Γιὰ νὰ μὴν ἀβασκαθῆ...

Παρ' ὅλα ὅμως αὐτά, ποὺ δὲν εἶν' ἄσχετα ἀπὸ τὴν μνησικακία καὶ τὸν φθόνο τῶν σπουδαγμένων γιαιτρῶν τῆς ἐποχῆς, ἐκείνων, ποὺ τὶς περισσότερες φορές ἤξεραν ὅλα τᾶλλα, ἔξω ἀπ' τὴν Ἱατρική, θάταν εἰς ἄκρον ἐποικοδομητικὸ «νὰ σπουδάζουν οἱ Ἱστορικοὶ τῆς Ἱατρικῆς τὶς συνταγές τῶν ἐμπειρικῶν τούτων» καὶ τὶς χειρουργικὲς μεθόδους των. Οἱ κομπογιαννίτες Πανταζήδες (πατέρας καὶ παιδί) ἔκαναν πρὶν ἀπὸ 150 χρόνια μὲ καταπληκτικὴ ἐπιτυχία τὴν ἐγχείριση ἐξαγωγῆς λίθων ἀπὸ τὴν κύστη διὰ τοῦ περιναίου.

Ὁ Ζώνιας ἀπ' τὴ Βίτσα, γιάτρευε τὴν πάθηση τῶν νεφρῶν μὲ πράσινη μούχλα τῶν τοίχων. Τὰ βοτάνια τοῦ Βήκου, ἔκαναν πολλὲς φορές θάματα...

Στὸ μαγαζὶ τοῦ Χρίστου Τόγγα, ἔβρισκε κανένας κείνο τὸν καιρὸ ἀπ' ὅλα τὰ βότανα κι' ὅλα τὰ μαντζούνια. Βαλμένα μὲ τάξη στὰ ράφια, κάτω ἀπὸνα μπαλσαμωμένο γεράκι, καὶ δίπλα σένα φίδι σὲ φορμόλη, μέσα σὲ γυάλλες σὲ τενεκεδένια κουτιὰ καὶ σὲ παρακούτια, σὲ χαρτελίνας καὶ σὲ τσουβάλια. Βδέλλες π' ἀνεβοκατέβαιναν στὸ ἐσωτερικὸ μιᾶς γυάλας. Μικρὲς πράσινες ἢ ραβδωτὲς βδέλλες. Λουλούδια καὶ ρίζες ἀγγελικῆς ποῦκαναν βρασμένες καλὸ στὴν καρδιά. Φύλλα ἀγράμπελης ποὺ τάβαζαν γιὰ βιζικάντιστ' ἀγιάτρευτα σπηριά. Ἀποξηραμένα γκόρτσα, γιὰ τὴν εὐκοιλιότητα. Φύλλα ἀπὸ δεντρομολλόχα ποὺ τὸ ἐκχύλισμα τους ἔκαμε καλὸ στὰ βροχικά. Ἀπήγανο γιὰ τὰ παρὰσιτα τῶν ἐντέρων. Φύλλα βάγιας γιὰ νὰ μὴν ἀσπρίζουν τὰ μαλλιά. Βάλσαμο γιὰ τοὺς φτισικούς. Βελανίδια γιὰ τὶς αἱμορραγίες. Ἀγριοβολβούς γιὰ τοὺς καλογήρους καὶ τὰ πρηξίματα. Βοῦρλο γιὰ τὴν δυσκοιλιότητα. Συνάπι γιὰ καταπλάσματα. Γλυκάνισο γιὰ τοὺς σπασμοὺς τοῦ στομάχου. Γλυκόρριζα γιὰ τὸ βῆχα καὶ τὴ βραχνάδα. Στεγνὰ δαμάσκηνα γιὰ τὴ δυσκοιλιότητα. Φύλλα δάφνης γιὰ τονωτικὸ τῶν ἐντέρων. Δεντρολίβανο γιὰ δυναμοτικὸ τῶν ἐντέρων. Δυόσμο γιὰ τὸ κόψιμο καὶ τοὺς ἐμετοὺς. Φύλλα εὐκαλύπτου γιὰ τὶς θέρμες. Φροξυλιὰ γιὰ τ' ἀ-

Ἡ Ρουμανικὴ προπαγάνδα κατὰ τὴν περίοδον τῆς Τουρκοκρατίας εἰς Ἡπειρον

Τοῦ κ. ΣΤ. ΓΚΑΤΣΟΠΟΥΛΟΥ

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ζ'.

Γ ν ὠ μ α ι δ ι α φ ὄ ρ ω ν ἱ σ τ ο ρ ι -
κ ῶ ν ὡ ς π ρ ὸ ς τ ῆ ν ἀ ρ χ ι κ ῆ ν
π ρ ο ἑ λ ε υ σ ι ν τ ῶ ν Κ ο υ τ σ ο -
β λ ᾶ χ ω ν.

Ἐν τῷ πρώτῳ Κεφαλαίῳ τῆς παρουσίας μου πραγματείας ὑπεσχέθην εἰς τοὺς φίλους ἀναγνώστας αὐτῆς, ὅτι ἐν τῷ τέλει ταύτης θὰ παραθέσω τὰς γνώμας ἐπιφανῶν καὶ μὴ ἱστορικῶν καὶ ἄλλων λογίων, ἀσχοληθέντων, ἄλλων μὲν ἐμβριθῶς καὶ ἀντικειμενικῶς, ἄλλων δὲ ἀκροθιγῶς καὶ ὑποκειμενικῶς μετὰ τὸ ζήτημα τῆς ἀρχικῆς προελεύσεως τῶν ἀλλογλώσσων τούτων ἀδελφῶν μας.

Ἐν τῇ πορείᾳ τῆς παρ' ἐμοῦ ἐπεξεργασίας καὶ ἐρεύνης τῶν στοιχείων τοῦ τότε καταστάντος ἀκανθώδους τούτου ζητήματος, εἶδον ὅτι τοῦτο περιεπλέκετο καὶ καθίστατο σ η μ ε ἰ ο ν ἀ ν τ ι λ ε γ ὄ μ ε ν ο ν. Διηρωτήθην· ἂν θὰ ἔπρεπε νὰ ἐκπληρώσω τὴν ὑπόσχεσίν μου, παραθέτων τὰς πύξ — λάξ ἀλληλοσυγκρουόμενας ταύτας ἀντιγνωμίας ἢ νὰ ἀθετήσω ταύτην διὰ νὰ μὴ φέρω σύγχυσιν εἰς τὸν φίλον ἀναγνώστην. Ἐπροτίμησα τὸ

νεμοπύρωμα. Σπόρους ἀπὸ Ἠλιανθὸ γιὰ τὰ μάτια. Ἴσκα γιὰ τὶς ξυνίλες τοῦ στομάχου. Καλαγκάθι γιὰ τὸ κακὸ σπυρὶ (ψευδάνθρακα). Καναβοῦρι γιὰ τὰ νεφρά. Κανέλλα γιὰ τὶς ἔγγυες. Κάπαρη γιὰ τὴ σπλήνα. Κάρδαμο γιὰ τὴ δυσκοιλιότητα. Καρυοφύλλι γιὰ τὰ ἐκζέματα. Ξεραμένα κεράσια γιὰ κείνους ποὺ δυσκολεύονται νὰ οὐρήσουν. Ξεραμένα κυδῶνια γιὰ τὴ διάρροια. Λεβάντα γιὰ τὴν ταχυπαλμία. Λεβηθόχορτο γιὰ τὶς λεβήδες. Λουίζα γιὰ τὸ ἀδυνατίσμα. Λυκοπόδι γιὰ τοὺς ποὺ συγκαίονται. Νυχάκι γιὰ τὶς ἀμυγδαλές. Πιγραγγουριά γιὰ τοὺς ρευματισμούς. Τζίτζιφα γιὰ τὰ βροχικά. Μανδρογόρα γιὰ τὴ μελαγχολία. Φασκόμυλο γιὰ τὰ κρυσπαγήματα. Χαμομήλι γιὰ ρόφημα ἢ γιὰ τὸν πονόμαστο. Ἐλαφοκέρατο γιὰ τοὺς ἀναιμικούς. Μαστίχα γιὰ τοὺς στομαχικούς. Σκουριά ἀπὸ σίδηρο γιὰ τὴν ἀναιμία. Νισιαντήρι καὶ στίψη γιὰ αἰμοστατικό...

πρώτον. Διότι φρονῶ ὅτι πρέπει ἕκαστος, ἀμερολήπτως καὶ ἀπροκαταλήπτως ἀναγινώσκων καὶ κρίνων, νὰ ἀνεύρη, νὰ ἀνακαλύψῃ, ποῦ εὔρηται ἡ ἀλήθεια. Ἄρχομαι, λοιπόν, τῆς παραθέσεως τούτων, μετὰ τὴν ἐλπίδα, ὡς καὶ ἀνωτέρω ἀνέφερα, ὅτι θὰ ἀνευρεθῇ τὸ ὀρθόν, τὸ ἀληθές.

Οἱ ἡμέτεροι ἱστορικοὶ τοῦ ΙΑ' καὶ ΙΒ' μ. Χ. αἰῶνος, Κεκαυμένος, Κίνναμος καὶ Χαλκοκονδύλης, πρεσβεύουσιν οὕτως:

Ὁ Κεκαυμένος: Οὗτος ἦτο στρατηγὸς καὶ ἐκ τῶν ἐμπίστων φίλων τοῦ τότε Αὐτοκράτορος τοῦ Βυζαντίου Ἀλεξίου. Τούτου ἦτο μυστικοσύμβουλος καὶ ἀχώριστος σύντροφος καὶ παραστάτης αὐτοῦ κατὰ τὰς ἐκστρατείας. Οὗτος φρονεῖ ὅτι, οἱ περὶ τὴν Πίνδον Βλάχοι, εἶναι ὁμόφυλοι τῶν Δακορουμάνων. Τὴν ἰδίαν περίπου γνώμην ἔχει καὶ ὁ σύγχρονος αὐτοῦ Κίνναμος, μετὰ τὴν διαφορὰν ὅτι, οὗτος λέγει ὅτι οἱ Βλάχοι ἀρχικῶς ἦλθον ἐξ Ἰταλίας, δὲν μᾶς λέγει ὅμως πότε ἦλθον ἐκεῖθεν. Ὁ Χαλκοκονδύλης πάλιν, ἱστορικὸς καὶ οὗτος τῆς αὐτῆς μετὰ τοὺς δύο προγενεστέρους ἐποχῆς, ἀντιγράφει περίπου, ὅσα περὶ αὐτῶν ἔγραψεν ὁ Κεκαυμένος. Ὁ Κεκαυμένος δὲν εἶναι, φαίνεται, ἀπηλλαγμένος ἐπηρείας, προκαταλήψεως καὶ ἐμπαθείας. Ἦτο, ὡς εἶδομεν, προσωπικὸς φίλος τοῦ Αὐτοκράτορος καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ ἀνέχηται τὴν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην λαβοῦσαν χώραν ἀποστασίαν τῶν Βλάχων τῆς Θεσσαλίας. Οὗτοι, ἐπαναστατήσαντες καὶ κατανικήσαντες τὰ Αὐτοκρατορικὰ στρατεύματα, ἵδρυσαν ἐν Θεσσαλίᾳ Κράτος Βλαχικόν. Ἡ ἐπανάστασις των ὁμως αὕτη δὲν εἶναι ἐπαρκὲς στοιχεῖον διὰ νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ἄποψιν, ὅτι οὗτοι ἦσαν στοιχεῖον ἀλλοεθνές. Μήπως δὲν βλέπομεν τοιαύτας ἐπαναστάσεις διαφόρων στρατηγῶν κατὰ τὴν Βυζαντινὴν ἐποχὴν, σκοπὸν ἐχουσῶν τὸν ἀποχωρισμὸν ἐπαρχιῶν ἀπὸ τοῦ Βυζαντινῶν Κράτος καὶ τὴν ἵδρυσιν χωριστῶν τοιούτων; Τοιαύτας στάσεις ἀρχηγῶν θεμάτων νάτου, ἐπὶ Μακεδονικῆς Δυναστείας καὶ ἐπὶ Αὐτοκρατορίας τῶν Κομνηνῶν καὶ Παλαιολό-

Ἡ Ρουμανικὴ προπαγάνδα κατὰ τὴν περίοδον τῆς Τουρκοκρατίας εἰς Ἡπειρον

Τοῦ κ. ΣΤ. ΓΚΑΤΣΟΠΟΥΛΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ΄.

Γνωμαὶ διαφόρων ἱστορικῶν ὡς πρὸς τὴν ἀρχικὴν προέλευσιν τῶν Κουτσοβλάχων.

Ἐν τῷ πρώτῳ Κεφαλαίῳ τῆς παρούσης μου πραγματείας ὑπεσχέθην εἰς τοὺς φίλους ἀναγνώστας αὐτῆς, ὅτι ἐν τῷ τέλει ταύτης θὰ παραθέσω τὰς γνώμας ἐπιφανῶν καὶ μὴ ἱστορικῶν καὶ ἄλλων λογίων, ἀσχοληθέντων, ἄλλων μὲν ἐμβριθῶς καὶ ἀντικειμενικῶς, ἄλλων δὲ ἀκροθιγῶς καὶ ὑποκειμενικῶς μετὰ τὸ ζήτημα τῆς ἀρχικῆς προελεύσεως τῶν ἀλλογλώσσων τούτων ἀδελφῶν μας.

Ἐν τῇ πορείᾳ τῆς παρ' ἐμοῦ ἐπεξεργασίας καὶ ἐρεύνης τῶν στοιχείων τοῦ τότε καταστάντος ἀκανθώδους τούτου ζητήματος, εἶδον ὅτι τοῦτο περιεπλέκετο καὶ καθίστατο σήμεριον ἀντιλεγόμενον. Διηρωτήθην ἂν θὰ ἔπρεπε νὰ ἐκπληρώσω τὴν ὑπόσχασίν μου, παραθέτων τὰς πύξ — λάξ ἀλληλοσυγκρουόμενας ταύτας ἀντιγνωμίας ἢ νὰ ἀθετήσω ταύτην διὰ νὰ μὴ φέρω σύγχυσιν εἰς τὸν φίλον ἀναγνώστην. Ἐπροτίμησα τὸ

νεμοπύρωμα. Σπόρους ἀπὸ Ἡλιανθὸ γιὰ τὰ μάτια. Ἴσκα γιὰ τὶς ξυνίλες τοῦ στομάχου. Καλαγκάθι γιὰ τὸ κακὸ σπυρὶ (ψευδάνθρακα). Καναβοῦρι γιὰ τὰ νεφρά. Κανέλλα γιὰ τὶς ἔγγυες. Κάπαρη γιὰ τὴ σπλήνα. Κάρδαμο γιὰ τὴ δυσκοιλιότητα. Καρυοφύλλι γιὰ τὰ ἐκζέματα. Ξεραμένα κεράσια γιὰ κείνους ποὺ δυσκολεύονται νὰ οὐρήσουν. Ξεραμένα κυδῶνια γιὰ τὴ διάρροια. Λεβάντα γιὰ τὴν ταχυπαλμία. Λεβηθόχορτο γιὰ τὶς λεβήδες. Λουίζα γιὰ τὸ ἀδυνάτισμα. Λυκοπόδι γιὰ τοὺς ποὺ συγκαίονται. Νυχάκι γιὰ τὶς ἀμυγδαλές. Πιγραγγουριά γιὰ τοὺς ρευματισμούς. Τζίτζιφα γιὰ τὰ βροχικά. Μανδρογόρα γιὰ τὴ μελαγχολία. Φασκόμυλο γιὰ τὰ κρυοπαγήματα. Χαμομήλι γιὰ ρόφημα ἢ γιὰ τὸν πονόματο. Ἐλαφοκέρατο γιὰ τοὺς ἀναιμικούς. Μαστίχα γιὰ τοὺς στομαχικούς. Σκουριά ἀπὸ σίδηρο γιὰ τὴν ἀναιμία. Νισιαντήρι καὶ στίψη γιὰ αἰμοστατικό...

πρῶτον. Διότι φρονῶ ὅτι πρέπει ἕκαστος, ἀμερολήπτως καὶ ἀπροκαταλήπτως ἀναγινώσκων καὶ κρίνων, νὰ ἀνεύρη, νὰ ἀνακαλύψῃ, ποῦ εὔρηται ἡ ἀλήθεια. Ἄρχομαι, λοιπόν, τῆς παραθέσεως τούτων, μετὰ τὴν ἐλπίδα, ὡς καὶ ἀνωτέρω ἀνέφερα, ὅτι θὰ ἀνευρεθῇ τὸ ὀρθόν, τὸ ἀληθές.

Οἱ ἡμέτεροι ἱστορικοὶ τοῦ ΙΑ΄ καὶ ΙΒ΄ μ. Χ. αἰῶνος, Κεκαυμένος, Κίνναμος καὶ Χαλκοκονδύλης, πρεσβεύουσιν οὕτως:

Ὁ Κεκαυμένος: Οὗτος ἦτο στρατηγὸς καὶ ἐκ τῶν ἐμπίστων φίλων τοῦ τότε Αὐτοκράτορος τοῦ Βυζαντίου Ἀλεξίου. Τούτου ἦτο μυστικοσύμβουλος καὶ ἀχώριστος σύντροφος καὶ παραστάτης αὐτοῦ κατὰ τὰς ἐκστρατείας. Οὗτος φρονεῖ ὅτι, οἱ περὶ τὴν Πίνδον Βλάχοι, εἶναι ὁμόφυλοι τῶν Δακορουμάνων. Τὴν ἰδίαν περίπου γνώμην ἔχει καὶ ὁ σύγχρονος αὐτοῦ Κίνναμος, μετὰ τὴν διαφορὰν ὅτι, οὗτος λέγει ὅτι οἱ Βλάχοι ἀρχικῶς ἦλθον ἐξ Ἰταλίας, δὲν μᾶς λέγει ὅμως πότε ἦλθον ἐκεῖθεν. Ὁ Χαλκοκονδύλης πάλιν, ἱστορικὸς καὶ οὗτος τῆς αὐτῆς μετὰ τοὺς δύο προγενεστέρους ἐποχῆς, ἀντιγράφει περίπου, ὅσα περὶ αὐτῶν ἔγραψεν ὁ Κεκαυμένος. Ὁ Κεκαυμένος δὲν εἶναι, φαίνεται, ἀπηλλαγμένος ἐπηρείας, προκαταλήψεως καὶ ἐμπαθείας. Ἦτο, ὡς εἶδομεν, προσωπικὸς φίλος τοῦ Αὐτοκράτορος καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ ἀνέχηται τὴν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην λαβοῦσαν χώραν ἀποστασίαν τῶν Βλάχων τῆς Θεσσαλίας. Οὗτοι, ἐπαναστατήσαντες καὶ κατανικήσαντες τὰ Αὐτοκρατορικὰ στρατεύματα, ἵδρυσαν ἐν Θεσσαλίᾳ Κράτος Βλαχικόν. Ἡ ἐπανάστασις των ὅμως αὕτη δὲν εἶναι ἐπαρκὲς στοιχεῖον διὰ νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ἄποψιν, ὅτι οὗτοι ἦσαν στοιχεῖον ἄλλοεθνές. Μήπως δὲν βλέπομεν τοιαύτας ἐπαναστάσεις διαφόρων στρατηγῶν κατὰ τὴν Βυζαντινὴν ἐποχὴν, σκοπὸν ἔχουσῶν τὸν ἀποχωρισμὸν ἐπαρχιῶν ἀπὸ τοῦ Βυζαντινὸν Κράτος καὶ τὴν ἵδρυσιν χωριστῶν τοιούτων; Τοιαύτας στάσεις ἀρχηγῶν θεμάτων νάτου, ἐπὶ Μακεδονικῆς Δυναστείας καὶ ἐπὶ Αὐτοκρατορίας τῶν Κομνηνῶν καὶ Παλαιολό-

γων. Αί στάσεις αὐταὶ εἶχον ὡς κίνητρα τὸν ἐγωϊσμόν, τὴν φιλαυτίαν καὶ πολλάκις, δυσαρέσκειαν τῶν ἐπαναστατούντων, ὡς δῆθεν ἢ πράγματι ἀδικηθέντων καὶ παραγκωνισθέντων ὑπὸ τῶν κατὰ καιροὺς Αὐτοκρατόρων τοῦ Βυζαντίου. Διατί νὰ μὴ ὑποθέσωμεν ὅτι, μία τοιαύτη δυσαρέσκεια, προκληθεῖσα ἀπὸ ἐπαχθῆ, κατ' αὐτοὺς, φορολογίαν ἢ ἄλλην τινὰ αἰτίαν, ἔκαμεν τοὺς Βλάχους τῆς Πίνδου νὰ ἐπαναστατήσουν;

Πόρρω, λοιπόν, ἀπέχουν ἀπὸ τοῦ νὰ θεωρηθοῦν ὡς αὐθεντία, αἱ διατυπούμεναι γνώμαι τοῦ Κεκαυμένου, ὡς πρὸς τὴν ἀρχικὴν καταγωγὴν τῶν Κουτσοβλάχων. Οὗτος, ἐπιρρασμένος ἀπὸ τὰς μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ Αὐτοκράτορος στενὰς φιλικὰς σχέσεις, ὀνομάζει τούτους **μ ι σ η τ ὸ ν γ έ ν ο ς** καὶ ὑβρίζει συλλήβδην καὶ ἀθρόως Κουτσοβλάχους καὶ Δάκας.

Ὁ Βυζαντινὸς πάλιν Χρονογράφος, Ἰωάννης Κατακουζηνὸς μᾶς πληροφορεῖ ὅτι: «Οἱ ποιμενόβοσκοι Βλάχοι κατεῖχον τὴν Παρὰ Πίνδειον, τὴν μεταξὺ Θεσσαλίας καὶ Ἡπείρου περιοχὴν, φέροντες τὸ φυλετικὸν ὄνομα **Μ α λ α κ α σ α ῖ ο ι**, **Μ π ο ὄ ῖ ο ι** καὶ **Μ ε σ α ρ ῖ τ α ι** καὶ ὅτι, ἀπὸ τῆς Ἀγγελωνύμου Δυναστείας διετέλουν ἀνεξάρτητοι. Ὅτε ὁμοῦς κατῆλθεν εἰς Θεσσαλίαν, πρὸς προσάρτησιν αὐτῆς, ὁ Ἀνδρόνικος ὁ νεώτερος, (ἔτος 1333), οὗτοι εἰς δέκα χιλιάδας ψυχῶν ἀνερχόμενοι, ἰδόντες διακινδυνεύουσαν τὴν ὕπαρξιν αὐτῶν τε καὶ τῶν ποιμνίων των, ἔσπευσαν νὰ ὑποταχθῶσι τῇ Αὐτοκρατορίᾳ, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ Θεσσαλοί». Περὶ τῆς καταγωγῆς των πρεσβεύει ὅτι καὶ οἱ προαναφερθέντες.

Ὁ δὲ δικαίως καὶ ἐπαξίως θεωρούμενος πατὴρ τῆς Ἑλληνικῆς ἱστορίας ἀείμνηστος Κωνσταντῖνος Παπαρηγόπουλος, εἰς τὸν Δ' Τόμον αὐτῆς — σελ. 359 — ἐν σχέσει μὲ τὴν καταγωγὴν καὶ προέλευσιν τῶν Βλάχων, γράφει τὰ ἀκόλουθα:

«... Αἱ κυριώτεραι ἐντὸς τοῦ Ἰστρου κατοικίαι τῶν Βλάχων κατὰ τοὺς χρόνους τούτους — ΙΑ' καὶ ΙΒ' αἰῶνα — ἦσαν πρὸς βορρᾶν μὲν περὶ τὸν Αἴμον, πρὸς μεσημβρίαν δὲ περὶ τὴν Πίνδον. Ἡ ἐπικρατεσττέρα τὴν σήμερον γνώμη εἶναι, ὅτι οἱ Βλάχοι οὗτοι ἦσαν συγγενεῖς τῶν ἐπέκεινα τοῦ Ἰστρου Βλάχων καὶ ὅτι οἱ τελευταῖοι οὗτοι προέκυψαν ἐκ τῆς ἀναμείξεως τῶν πολυαριθμῶν Ρωμαίων ἀποίκων, οὓς ὁ Αὐτοκράτωρ Τραϊανός, ἐν ἀρ-

χῆ τῆς δευτέρας ἑκατονταετηρίδος μ.Χ. ἀπέωκησεν εἰς Δακίαν μετὰ τῶν ἰθαγενῶν τῆς χώρας ταύτης κατοίκων, ἀναμείξεως, ὡς ἐκ τῆς ὁποίας τὸ κυριώτερον στοιχεῖον τῆς Βλαχικῆς γλώσσης μέχρι σήμερον εἶναι ἢ Λατινική. Τοῦτο ἤδη ἐπρέσβευον καὶ οἱ ἡμέτεροι ὅτε Κίναμος καὶ ὁ Χαλκοκονδύλης. Ἡ δὲ γνώμη, ὅτι οἱ ἐντεῦθεν τοῦ Ἰστρου Βλάχοι καὶ μάλιστα οἱ περὶ Θεσσαλίαν καὶ Ἡπείρον, εἶναι ἀπόγονοι ἄμεσοι τῶν Ρωμαϊκῶν ἀποικίων, ὅσαι ἰδρῦθησάν ποτε ἐν ταῖς Χώραις ταύταις, δὲν φαίνεται πιθανή, πρὸ πάντων διότι, πῶς τούτου τεθέντος, ἤθελεν ἐξηγηθῆ ἢ τε ταυτότης τοῦ ὀνόματος τῶν ἐνεῦθεν καὶ ἐκεῖθεν τοῦ Ἰστρου Βλάχων καὶ πολλῆ ὁμοιότητος τοῦ γλωσσικοῦ ἀμφοτέρων ἰδιώματος. Οἱ ἐπέκεινα τοῦ Ἰστρου Βλάχοι, (οὕτω κληθέντες ὑπὸ τῶν γειτόνων αὐτῶν Σλαύων, οἵτινες καὶ τοὺς Ἰταλοὺς ἐνίοτε Βλάχους ὀνόμαζον) ἀπετέλεσαν ἀπὸ τῆς ΙΔ' ἑκατονταετηρίδος καὶ ἐφεξῆς τὰς Ρουμανικὰς ἡγεμονίας τῆς Μαύρης Βλαχίας καὶ τῆς Οὐγγροβλαχίας (τῆς Μολδαυίας καὶ Βλαχίας)».

Ὁ ἴδιος Παπαρηγόπουλος, ἀναπτύσσων τὴν γνώμην του, πῶς εὐρέθησαν οὗτοι οἰκοῦντες εἰς τὰς ἐν Θεσσαλίᾳ καὶ Πίνδῳ περιοχάς, γράφει περὶ αὐτοῦ εἰς τὴν σελίδα 360 τοῦ αὐτοῦ Τόμου τὰ ἀκόλουθα:

«... Ἀπὸ δὲ τοῦ Αἴμου κατῆλθον μέχρι Θεσσαλίας καὶ Ἡπείρου, ἐν μέρει μὲν παρακολουθοῦντες τὴν τύχην τῶν Βουλγαροσλαυικῶν ἀποικήσεων καὶ κατακτήσεων, ἐν μέρει δὲ, διότι στρατολογούμενοι ὑπ' αὐτῶν τῶν Μοναρχῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐλάμβανον παρ' αὐτῶν γαίας δι' ἀποκατάστασιν.— Ἡ Ἄννα Κομνηνὴ ἀναφέρει κατὰ πρῶτον περὶ τὰ τέλη τῆς ΙΑ' ἑκατονταετηρίδος ἐν Θεσσαλίᾳ χωρίον Βλαχικὸν **Ἐ ξ ε θ ἄ ν** καλούμενον, λέγει δὲ τοὺς Βλάχους, διάγοντας μὲν βίον νομαδικόν, καταλεγομένους δὲ ἐν τῷ Βασιλικῷ στρατῷ. Ἐπειτα ὁ Νικήτας ὁ Κωνιάτης, μνημονεύει τῶν Βλάχων, ὡς συλλαβόντων ἐπὶ Μιχαὴλ Κομνηνοῦ τὸν φυγάδα Ἀνδρόνικον. Ὁ Κίναμος πάλιν λέγει, ἐπὶ Μανουὴλ ὡσαύτως **π ο λ ὺ ν Β λ ἄ χ ω ν ὄ μ ι λ ο ν** σταλέντα εἰς Οὐγγαρίαν ὑπὸ Λέοντα Βατάτζην. Ἐτι ἀπὸ τῆς ΙΒ' ἑκατονταετηρίδος ὁ Βενιαμὴν Γουδέλης(1), ὀνομάζει μέρος τῆς Θεσσαλίας **Μ ε γ ἄ λ η ν Β λ α**

(1) Οὗτος εἶναι Ἑβραῖος ἱστορικός.

Ἡ ζωὴ στὸ Γαναδιὸ τὰ παλιὰ χρόνια

Τοῦ κ. Γ. ΓΚΟΥΤΟΥ

“Ολοὶ σχεδὸν οἱ κάτοικοι τῆς Μολίστης μέχρι τὸ ἔτος 1890 ζοῦσαν μὲ τὴν γεωργία καὶ τὴν κτηνοτροφία, ὡς καὶ τὴν τέχνη τοῦ κτίστου. Οἱ περισσότεροὶ ἔκαμναν κομπανίες (μπουλούκια) ὅπως τὰ ὀνόμαζαν, μαζεύονταν 5 - 6 κτίστες καὶ ἔπαιρναν μαζί τους 2 - 3 παιδιά νὰ κουβαλοῦν πέτρες καὶ λάσπη. Ἐπαιρναν καὶ τὰ μούλαρια μαζί των καὶ πήγαιναν στὰ Ζαγόρια καὶ δούλευαν. Ὅταν ἀνοιξε ἡ Βλαχιά πέταξαν τὰ σφυριά στὴν ἄκρη καὶ ταξίδεψαν οἱ περισσότεροὶ ἐκεῖ κοντὰ στοὺς συγγενεῖς τους καὶ τοὺς ἔβαζαν σὲ δουλειά. Δούλευαν πολὺ σκληρὰ στὴ Βλαχιά, 18 ὥρες στὸ πόδι, ὑπέφερναν πολὺ, ἀλλὰ τί νὰ ἔκαμναν. Γι’ αὐτὸ βγάλανε καὶ τὸ τραγούδι «Κάλλιο σκλάβος στὴν Τουρκιά, παρὰ δούλος στὴ Βλαχιά».

Δούλευαν 4 - 5 χρόνια, βοηθοῦσαν τὸ σπίτι καὶ γύριζαν μὲ 40 - 50 ναπολιόνια, καθόταν 6 μῆνες ἢ ἓνα χρόνο, ἀναπαύονταν, διόρθωναν τὸ σπίτι καὶ ξαναέφευγαν. Ὅσοι εἶχαν μαγαζιά, φούρνους ἢ μπακάλικα ἐκμεταλλεύονταν τοὺς δούλους πατριώτας των καὶ κέρδιζαν περισσότερα χρήματα καὶ ἔρχονταν καὶ ἔκαμναν σπίτια μεγάλα στὸ χωριό. Ἀγόραζαν ἓνα δίκαννο καὶ κυνηγετικὸ σκυλὶ καὶ κυνηγοῦσαν καθημερινῶς, δὲν ὑπῆρχον περιορισμοὶ τότε στὸ κυνήγι ποὺ ἦταν καὶ μπόλικο. Ἄλλοι ταξίδεψαν στὴν Αἴγυπτο ἢ Ἀμερική.

Ἐκαμναν συχνὰ ζιαφέτια στὴν ἐξοχή, ἔβαζαν στὴ σούβλα ἓνα ἢ δυὸ κατσίκια, ἔπαιρναν καὶ τὰ ὄργανα καὶ χόρευαν, ἀφροῦ κουραζόταν ξεκινοῦσαν καὶ ἔρχον-

χίαν καὶ μετ’ οὐ πολὺ ὁ Νικήτας ὁ Χωνιάτης, οὕτω λέγει καλούμενα ἐπὶ τῶν χρόνων αὐτοῦ τὰ Μετέωρα τῆς Θεσσαλίας. Βραδύτερον δὲ ἀποβαίνει συνηθέστατον τὸ ὄνομα τοῦτο ἐνὸς τμήματος τῆς Θεσσαλίας καὶ μάλιστα ἀναφέρεται μεταξὺ τῶν τίτλων, τῶν ἐκ οὗ Οἴκου ὦν Ἀγγέλων Δεσποτῶν.

(Συνεχίζεται)

ταν στὸ μεσοχώρι καὶ γλεντοῦσε ὅλο τὸ χωριὸ καὶ νύχτωνε, ἀναφταν φανάρια. Συχνὰ ἔκαμναν καὶ χοροεσπερίδες καὶ ξημέρωναν νὰ γλεντοῦν. Καλοῦσαν καὶ ἀπὸ τὶς ἄλλες συνοικίες συνοικίες τοὺς νέους στὸ γλέντι. Ὅταν πάλι γίνονταν γάμος καὶ ἔρχόταν οἱ συμπεθεροὶ νὰ παροῦν τὴ νύφη, χαλοῦσε ὁ κόσμος στὸ ντουφεκίδι, ἀντάμωναν τὰ ὄργανα τοῦ γαμπροῦ μὲ τῆς νύφης καὶ γινόταν πανζουρλισμός. Ὁ γάμος διαρκοῦσε μιὰ βδομάδα. Αἱ νύφες δὲν ἔπαιρναν προίκες μετρητά, μόνον ρουχισμό καὶ ὅση εὐχαρίστηση εἶχε ὁ γονεὺς. Ἀποκτοῦσαν 5 - 6 τέκνα οἱ περισσότεροὶ, πολλοὶ ὀλίγοι εἶχαν ὀλιγώτερα. Τὰ χωράφια τὰ κληρονομοῦσαν ὅλοι ἐξ ἴσου καὶ τὰ μοίραζαν κομματάκια, ὥστε σὲ 50 χρόνια κατήντησαν σὰν κηπάρια, καὶ δὲν ἔφθανε τὸ ψωμί τῆς χρονιάς σὰν προῶτα γι’ αὐτὸ καὶ ἀναγκάσθηκαν νὰ κάμνουν τὰ ταξίδια στὸ ἐξωτερικό. Ὅσοι εἶχαν ταξιδέψει στὴν Παλαιὰ Ἑλλάδα δὲν χόρταιναν ψωμί αἱ οἰκογένειές των. Ἡ ξενητιά στὸ ἐξωτερικό εἶχε καὶ αὐτὴ τὰ τρωτά της, ἐκτὸς τοῦ ψυχικοῦ μαρασμοῦ μετέφεραν ἀπ’ ἐκεῖ καὶ ἀνιάτους νόσους καὶ ἡ παιδαγωγία τῶν τέκνων των παρημελήθη. Μόνη τῆς ἡ μάνα δὲν κατώρθωνε νὰ τρέχη παντοῦ χωράφια, ζῶα καὶ νὰ ἐπιβλέπη καὶ τὰ παιδιά της. Σήμερα πάλι μὲ τὸ σύστημα τῆς συμβιώσεως τῆς οἰκογενείας στὴν πόλι προσκρούει εἰς τὴν στειρώσιν ἢ τὴν γέννησιν 1 ἢ 2 τὸ πολὺ τέκνων, τὰ ὅποια σὰν μονάκριβα γίνονται ντεντεμποῖδες. Χειρότερος μαρασμὸς βασιλεύει τώρα στὴν οἰκογένεια, διότι βλέπει στὴν πόλι πολὺν κόσμον νὰ ζῆ σὲ πολὺ ψηλότερα σκαλοπάτια ἀπὸ τὴν ἰδικὴν του ζωὴ καὶ ἀφροῦ δὲν κατορθώνει ἡ φτωχὴ οἰκογένεια νὰ τὰ βουλέψη μεταχειρίζεται τὰ ψεματάκια γιὰ νὰ συγκρατήσῃ τὸ γόητρό της καὶ ἔτσι καταστρέφεται ἡ κοινωνία αὐτὴ ποὺ δὲν ἔχει βαθειὰς ριζωμένες τὶς ρίζες τῆς διδασκαλίας τοῦ Θεανθρώπου.

Τύποι τῆς παληᾶς Κόνιτσας

Τοῦ κ. ΑΝ. ΕΥΘΥΜΙΟΥ

1. Ἡ Σαλικέ Χανούμ

Ἡ Σαλικέ χανούμ, ἦταν Τουρκάλα καὶ καθόταν στὴν Κάτω Κόνιτσα, κάτω ἀκριβῶς ἀπὸ τὸν πλάτανο τοῦ Ρόμπολου. Χήρα ἀπὸ πολλὰ χρόνια, γλεντοῦσε τὴ ζωὴ τῆς καὶ δὲν σκοτιζόταν γιὰ τίποτε. Ἦταν σωστή ἀντρογυναῖκα καὶ ἀνακατευόταν παντοῦ. Τὸ φερετζέ τὸ εἶχε καταργήσει, καὶ τριγύρζε καὶ στὸ παζάρι ἀκόμη μὲ ἀκάλυπτο πρόσωπο, πράγμα ἀσυνήθιστο καὶ σχεδὸν πρωτοφανές γιὰ μουσουλμανίδα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

Μιὰ μέρα συναντᾷ τὸν σεβάσιμο σαρικοφόρο Σιέχ Κιαμήλ καταμεσῆς στὸ παζάρι, στὴ γωνιά πού εἶναι τώρα (1964) τὸ κουρεῖο τοῦ Νικολόπουλου, καὶ τὸν ἀρπάζει ἀπ' τὸ μανίκι ζητῶντας του τὸ λόγο γιὰτὶ δὲν τὴν εἶχε γράψει κι' αὐτὴ, σὰν πρόεδρος κάποιας ἐπιτροπῆς πού ἦταν, γιὰ νὰ πάρη κάτι ἡρόσια πού μοίραζαν στοὺς ἄπορους καὶ φτωχοὺς Τούρκους γιὰ τὸ μπαϊράμι. Ὁ Σιέχης ἄρχισε νὰ τῆς ἀραδιάζη κάτι δικαιολογίες, ἀλλὰ ἐκείνη δὲν ἱκανοποιήθηκε μ' αὐτά. Καὶ ξαφνικά, σοῦ τὸν ἀρχίζει τὸν ἀσπρομάλλη γέροντα μ' ἓνα κοντόξυλο πού κρατοῦσε μᾶλλον ἐπίτηδες γι' αὐτὴ τὴ δουλειὰ στὸ χέρι τῆς, καὶ ὅσο νὰ τρέξουν οἱ ζαπτιέδες νὰ τὴν πιάσουν, τὸν σώριασε κάτω στὸ δρόμο αἰμόφυρτον.

Τὴν ὁδήγησαν στὸ Γιούζμπαση τῆς χωροφυλακῆς, ἀλλὰ δὲν ἔπαθε τίποτε. Καὶ ἀπὸ τὸ δικαστήριό πού τῆς ἔκανε ὁ Σιέχ Κιαμήλ, φτηνὰ τὴ γλύτωσε, γιὰτὶ τὰ εἶχε μὲ ὄλους καλά, καὶ σὰν χήρα καὶ νόστιμη πού ἦταν τοὺς ... ἔκαμνε τὰ χατήρια καὶ ἔτσι ἐπέπλεε πάντα στὸν ἀφρό.

Ἦταν καὶ κλέφτρα φοβερὴ ἡ Σαλικέ. Τὶς νύχτες ρήμαζε τὰ κοττέτσια, ξεπάτωνε τοὺς μπαξέδες καὶ τὰ μποστάνια, καὶ ξεμπαρμπάλευε καὶ σπήτια ἀκόμα. Μιὰ νύχτα, ἀντάμα μ' ἓναν Γκέκα ἀγαπητικό τῆς, πῆγαν πέρα στὸ Ἀμάρι καὶ φορτώθηκαν δυὸ σακκιά πεπόνια ἀπὸ τὸ μποστάνι τοῦ Σουλεϊμάν Μαλήκ. Γιὰ κακὴ τους τύχη ὅμως, ὁ νοικοκύρης, πού ἦταν κι' αὐτὸς τέτοιος καὶ χειρότερος, τοὺς κατάλαβε' καὶ μαζὶ μὲ κάποιον ἄλλο σύντροφό του τοὺς ἔβαλαν στὸ κοντό. Ἐδῶ τοὺς ἔχουν, ἐκεῖ τοὺς ἔχουν' ἔφτασαν στὸ ποτάμι κοντὰ στὸ μύλο τοῦ μπαμπᾶ. Τοὺς φώναξαν νὰ σταθοῦν, ἀλλὰ δὲ στάθηκαν. Ἐρριξαν τότε ὁ Σουλεϊμάνης κι' ὁ σύντροφός του μὲ τὰ μαρτίνια καὶ δάρεσαν τὸ Γκέκα. Σὰν εἶδαν ὅτι τὸν σκότωσαν κιότρεψαν κι' αὐτοὶ καὶ σταμάτησαν.

Ἡ Σαλικέ (πού στοῦ ἀντρός τῆς τ' ὄνομα λεγόταν Τσέγκαινα τ' Ντορντώννα) σώθηκε, ἀλλὰ δὲν μίλησε καθόλου γιὰ τὸ πάθημα τοῦ ἀγαπητικοῦ τῆς. Ἐγιναν ἀνακρίσεις, ἀλλὰ οἱ ἀρχές δὲν ἀνακάλυψαν τοὺς φονιάδες, καὶ ἡ ὑπόθεσι σκεπάστηκε.

Παρ' ὄλο τῆς τὸ πάθημα ὅμως, ἡ Σαλικέ δὲν συμμορφώθηκε. Τὴν ἔτρωγε κι' αὐτὴ τὸ αἷμα τῆς καὶ πῆγε νὰ βρῆ τὸν ἀγαπητικό τῆς.

Μιὰ Μεγάλη Παρασκευὴ, πού ὄλοι οἱ χριστιανοὶ βρισκόταν στὴν ἐκκλησία, χώθηκε στὸ σπήτι τοῦ Ἀντώνη Τσινάβαλου καὶ ἔκλεβε. Γυρίζοντας ὁ νοικοκύρης μαζὶ μὲ τὸ Βασίλη Νέκο, εἶδαν μέσα ἓνα θαμπὸ φῶς, καὶ μπαίνοντας τὴν ἔπιασαν στὰ πράσα καὶ τὴν τσάκισαν στὸ ξύλο. Κατόπιν τὴν παράδωσαν στοὺς Τζαντερμάδες (Τούρκους χωροφύλακες)· ἀλλὰ καὶ πάλι γλύτωσε καὶ ἀποπειράθηκε νὰ τοὺς κάψῃ τὰ σπήτια.

Ἐδωσαν τότε κι' αὐτοὶ ἓνα καλὸ μπαξίσι στὸ Γιούζμπαση τῆς Τουρκι-

Ἡ στάμνα τοῦ γέρου

Τοῦ κ. ΧΡ. ΣΚΑΝΔΑΛΗ

Ἀναστέναξε ὁ μπάρμπα-Κωνσταντῆς, ἴσως γιατί εἶχε κάτι μέσα του ποῦ τὸν βασάνιζε, κούνησε τὸ κεφάλι του ἀπελπισμένα καὶ ἄρχισε νὰ διηγῆται.

— Καλὰ τοὺς ἔκανε ὁ γέρος μὲ τὴ στάμνα τῶν παιδιῶν του, μοῦ εἶπε κάπως ἱκανοποιημένα, Θεὸς σχωρέσ' τον, καλὰ τοὺς ἔκανε. Σήμερα οἱ γονεῖς δὲν κάνουν τέτοιες πονηριές στὰ παιδιὰ τους γιατί τὰ ἀγαποῦν καὶ τὰ σέβονται· ὅμως καὶ ἐκεῖνα γιὰ νὰ τοὺς εὐχαριστήσουν δὲν τοὺς σέβονται καὶ φτάνουν νὰ μελετᾶνε καὶ τὸ ξεροκόμματο, ποῦ τοὺς δίνουν νὰ τρώγουν...

Εἶχε γυρίσει, ποῦ λές, ὁ καημένος ὁ γέρος ἀπ' τὰ ξένα. Ἡ υἰγιὰ του, ποῦ δὲν πήγαινε καλὰ, τὰ γεράματα καὶ οἱ πίκρες τῆς ξενιτιάς τὸν ἔκαμαν νὰ γυρίση στὴν πατρίδα του. Εἶχε βέβαια καὶ ἀρκετὰ οἰκονομικά. Ὅχι ὅμως μὲ ὅσα τὸν περίμεναν οἱ συγγενεῖς του καὶ οἱ χωριανοὶ του, γιατί ἔτσι συνήθιζαν νὰ καρτεροῦν

τοὺς ξενιτεμένους, ὅλους λίρα καὶ φλουρί· μήπως καὶ σήμερα ἔτσι δὲν τοὺς καρτεροῦν... Ἔδωσε ὁ γέρος στὰ παιδιὰ του, ποῦ ἦταν παντρεμένα καὶ μὲ παιδιὰ ἕνα τσοῦρμο, ἀπὸ ἀρκετὰ χρήματα, γιατί ἦταν πάμφτωχα καὶ σὲ κακὰ χάλια. Καὶ αὐτὰ συνήθισαν καὶ ζητοῦσαν ἀπ' τὸ γέρο, πότε γιὰ τὸ ἕνα, πότε γιὰ τὸ ἄλλο καὶ ἔτσι ἦρθε καὶ ἄδειασε ἡ σακούλα τοῦ γέρου πατέρα τους. Ἀρχισαν ἔτσι οἱ πρῶτες γκρίνιες. Τὸ σκέφτηκε γιὰ καλὰ ὁ γέρος. Δὲν θὰ καλοπερνοῦσε ἀπ' ἐδῶ καὶ πέρα γιατί ὅπως τοὺς εἶχε πῆ ἄδειασε ἡ σακούλα. Τὴν βρῆκε τὴν πονηριὰ καὶ τὴν ἔκαμε.

Ἐνα βράδυ, ποῦ ἦταν ὅλοι μαζεμένοι, τοὺς λείει δείχνοντας μιὰ στάμνα, ποῦ εἶχε στὸ προσκέφαλό του.

— Παιδιὰ μου καὶ νύφες μου, ἐμένα λίγα εἶναι τὰ ψωμιά μου. Ἄν θέλετε δώστε μου, ὅποτε θυμᾶστε κάνα ξεροκόμματο. Τὰ λίγα οἰκονομικά ποῦ ἔχω, αὐτὴν

κῆς Χωροφυλακῆς, καὶ παράλληλα πλήρωσαν ἄλλους δυὸ Τούρκους τοῦ σχοινοῦ καὶ τοῦ παλουκιοῦ, καὶ ἕνα πρωτὶ ἡ Σαλικὴ βρέθηκε σκοτωμένη μέσα στὸ ἴδιο τὸ σπῆτι της, χωρὶς νὰ ἀνακαλυφτοῦν ποτὲ οἱ φονιάδες της. Καὶ ἔτσι, ἡ Κόνιτσα ἠσύχασε ἀπὸ τὰ καμώματά της.

2. Ὁ Πεντάρης

Ὁ Πεντάρης καταγόταν ἀπὸ τὴν Ἀπάνω Κόνιτσα καὶ εἶχε ἄλλο ἐπώνυμο πρῶτα. Τὸ παρατσούκλι «Πεντάρης» ποῦ τοῦ ἀπόμεινε καὶ κατάντησε ἐπίσημο οἰκογενειακό του παρανόμι, τὸ ἀπόχτησε ὡς ἑξῆς:

Κάποτε δανείστηκε ἀπὸ τὴν ἐκκλησιαστικὴ ἐπιτροπὴ τοῦ Ἁγίου Νικολάου (πρᾶγμα συνηθισμένο στὴν ἐποχὴ ἐκείνη) μιὰ λίρα. Ὅταν δὲ ἦρθε ἡ διωρία γιὰ νὰ τὴν ἐπιστρέψῃ, μὴ ἔχοντάς την, ἢ καὶ θέλοντας ἐπίτηδες νὰ τὴν καταχρασθῇ, τύλιξε ὁμορφα - ὁμορφα στὸ χαρτὶ μιὰ... πεντάρη καὶ τὴν παράδωσε στὸν ταμῖα.

Ἐκεῖνος, χωρὶς νὰ τὴν ξετυλίξῃ τότε ἀμέσως (ἔτσι λείει ἡ παράδοση) τὴν ἔρριξε στὸ μπεζαχτά του, χωρὶς νὰ τὴν ἰδῇ καὶ ὅταν ἀργότερα τὴν κατάλαβε τσάκωσε τὸν ὀφειλέτη καὶ τοῦ λείει:

— Τ' εἶν' αὐτὸ ἀπὸ τ' ἐσένα, ἀπ' τὸ βακουῦφι πᾶς νὰ κλέψῃς; ἀντὶ γιὰ λίρα πεντάρη μοῦ τύλιξες στὸ χαρτὶ.

— Τί λιές αὐτοῦ τζιάνομι' λίρα ἦταν.

Λίρα ὁ ἕνας, πεντάρη ὁ ἄλλος, πάει. Τὴν ἔπαθε ὁ φουκαρᾶς ὁ ταμῖας καὶ τὴν πλήρωσε ἀπὸ τὴν τσέπη του. Ὁ δὲ ἄλλος, κέρδισε, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν λίρα καὶ τὸ ἐπώνυμο Πεντάρης ποῦ τὸ κληρονόμησαν καὶ οἱ ἀπόγονοὶ του.

Ἐνδυμήματα τῆς Ἐπαρχίας Κονίτσης

Τοῦ Ἱερέως ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΠΑΤΣΙΟΥ

Πόλεως Κονίτσης
Ἐπαρχία Κονίτσης
Πόλις Κόνιτσα
Παρεκκλήσιον Κόκκινη Παναγιά.

1

1410

Ἐπὶ εἰκόνας Θεοτόκου ἐν τῷ Τέμπλω.
«1410¹ 1877 Φεβρουαρίου Α' ἑμερεμετή-

1. Φαίνεται ὅτι ἡ ἐπιδιορθωθείσα εἰκὼν, ἔφερε προηγουμένως τὴν χρονολογίαν αὐτὴν, τὴνόποιαν καὶ ἀντέγραψε κατόπιν ὁ ἐπιχειρήσας τὴν διόρθωσιν τεχνίτης οὗτος.

τὴν σταμνούλα, εἶναι δικά σας ὅταν ἐγὼ γείρω.

Ξετεντώθηκαν ἀπ' τῆ θέση τους ὅλοι καὶ λιάγκριζαν πρὸς τὴ στάμνα... «ὅ,τι θέλεις πατέρα», τοῦ εἶπαν· καὶ πρόσθεσαν στὶς γυναῖκες τους: «τὸ γέρο καλύτερα ἀπ' τὰ μάτια σας».

Αὐτό ἦταν! Συντσακίστηκαν οἱ νύφες γιὰ τὸ πεθερό. Ἡ μιὰ βραστόγαλο μὲ φρέσκη κολούρα ἢ ἄλλη αὐγὰ τηγανισμένα μὲ φρέσκο βούτυρο. Βέβαια στάμνα ἦταν αὐτή! Καὶ γεμάτη φλουριά. Εἶχαν δίκαιο ποὺ περίμεναν τὸ γέρο μὲ πολλά! Ἀσφαλῶς τόσα χρόνια στὴν ξενιτεῖα καὶ νὰ μὴν ἄφηνε μιὰ σταμνούλα.

Ἦρθε ὁ καιρὸς καὶ πέθανε ὁ γέρος. Ἀφοῦ ἔβαλαν τὴν στάμνα σὲ μέρος ἀσφαλές χωρὶς νὰ τὴν ξεβουλώσουν, γιὰ τὴν εἶχε καὶ μὲ ζυμάρι κολλημένη ὁ μακαρίτης, ἔκαναν ὅλα τὰ κανονισμένα σὲ ἓνα νεκρό· καὶ μὲ τὸ παραπάνω τώρα ἀφοῦ ἄφηνε καὶ χρήμα.

Πέρασαν οἱ ἡμέρες τοῦ πένθους γρήγορα, γιὰ τὸ ὅτι ὅλων ἦταν στὴν στάμνα. Στὸ μοίρασμα τῶν λιρῶν. Μάλωσαν. Πρὶν ἀνοίξουν ἀκόμα τὴν στάμνα, γιὰ τὸ οἱ νύφες ἢ καθεμιὰ ἔλεγε πῶς καλύτερα ἀπ' τὴν ἄλλη περιποιόνταν τὸν πεθερό. Καὶ ὁ καυγᾶς συνεχίστηκε γιὰ τὸ ἡ κάθε μιὰ καὶ μὲ τὸν ἄντρα της, ἐπέμεινε σώνει καὶ καλά, πῶς ἔπρεπε νὰ πάρη τὰ περισσό-

θησαν διὰ ἐπιτρόπου Βασίλειος καμπάνας καὶ δημητρίου νάτζη. διὰ χειρὸς Σ. Ἰω(ά)ν. καὶ υἱὸς τοῦ Ἰω. σαμαριν(αίου)».

2

1705

Ἱερὸς Ναὸς ἀγ. Ἀποστόλων
Ἐπὶ εἰκόνας Προδρόμου ἐν τῷ Τέμπλω.
«1705»

3

1785

Ὁμοίως ἐν τῷ αὐτῷ Ναῷ ἐπὶ χειρο-

τερα γιὰ τὴν περιποιήθηκε καλύτερα τὸ γέρο.

Ἀποφάσισαν νὰ πᾶνε στὸν Παπᾶ τοῦ χωριοῦ νὰ τοὺς κάμη δίκαιο μοίρασμα. Μιὰ καὶ δυὸ μὲ τὴν στάμνα ὅπως ἦταν - καὶ δὲν τὴν πείραξαν διόλου - τὰ δυὸ ἀδέρφια παρουσιάστηκαν στὸν παπᾶ καὶ τοῦ εἶπαν τὴν συνέχεια καὶ τί ἤθελαν ἀπ' αὐτόν.

Παίρνει ὁ Παπᾶς τὴν στάμνα, τὴν κρεμᾶ στὴν γρεντιὰ τοῦ σπιτιοῦ, φτειάνει κάτω ἀπ' τὴν στάμνα ἀκριβῶς στὸ χῶμα μιὰ πλατεῖα γραμμὴ μὲ ἀσβέστη, βάζει τ' ἀδέρφια ἓνα πρὸς τὸ ἓνα μέρος τῆς γραμμῆς καὶ τ' ἄλλο πρὸς τὸ ἄλλο - ἀπ' ὅποια μεριὰ ἤθελαν - καὶ τοὺς ἐξήγησε πῶς δίκαια μοιρασιὰ θὰ γίνη νὰ πάρη ὁ καθένας ὅσα φλωριά θὰ πέσουν πρὸς τὸ μέρος του· ὅσα θὰ πέσουν στὴ γραμμὴ θὰ εἶναι δικά του, γιὰ τὸν κόπο του.

Κτυπᾶ μὲ τὸ μπαστούνι τοῦ ὁ παπᾶς τὴν στάμνα ὥστε τὴν ἔσπασε. Καὶ τί ἦταν! Ἐπεσε κάτω ἓνας σωρὸς ἀπὸ πετροῦλες, ἄλλες δεξιά, ἄλλες ἀριστερὰ καὶ ἄλλες στὴ γραμμὴ! Τὸ μερίδιο γιὰ τὸν καθένα...

Ἔτσι τοὺς ἄξιζε. Καὶ ἀξίζει σὲ ὅσους θέλουν τοὺς γονεῖς τους, ὅσο μποροῦν, ὅσο νοιώθουν τὴν σακούλα τους. Ὅταν ὁμως τελειώσῃ ἡ σακούλα καὶ δὲν μποροῦν τότε εἶναι παλιόγεροι καὶ ἄχρηστοι.

γράφου Ἱερᾶς Λειτουργίας διὰ μαύρης μελάνης.

«Τέλος τοῦ μεγάλου Βασιλείου λειτουργίας 1785 κατὰ μῆνα ἀπρίλιον κθ (= 28).

Χριστόφορος Ἱερομόναχος Γράψας».

Δι' ἐρυθρᾶς μελάνης.

«Ἐνετίησι αψπε' (= 1785). Κατὰ μῆνα Ἀπρίλιον Κθ: μνήσθητι Κύριε Χριστοφόρου Ἱερομονάχου καὶ τῶν Γονέων αὐτοῦ».

4

1786

Ὅμοίως ἐπὶ Εὐαγγελίου τοῦ 1785 ἐπὶ ἀργυρᾶς πλακός.

«Δῆμο Ἀδάμο ἔτι 1786».

5

1791

Ὅμοίως ἐν τῷ αὐτῷ Ναῶ τῶν ἁγ. Ἀποστόλων ἀριστερὰ τῆς εἰσόδου ἔξωθεν, ἐπὶ πλακός ἐντὸς κόγχης.

«1791 Μαρτίου 20 + Ζήση Ἱερέος, Κωνσταντήνου Ἱερέος, Γρηγορίου Ἱερομονάχου(;) ἐπήτροπος Θεοδοσί..... Μηχάλης Μαστόρι.....».

6

1791

Ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ κτιρίῳ ἐπὶ πλακός ἐντὸς κόγχης ἐπὶ γεφυρώματος ἐν τῇ δυτ. πλευρᾷ.

«Ἀνωκοδομήθη ἡ Ἐπισκοπὴ αὕτη ἀρχιερατεύοντος τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Βελλᾶς καὶ Κονίτζης κυρίου Θεοδοσίου τοῦ ἐκ τῆς Νήσου τῶν Ἰωαννίνων 1791 9 Μαΐου».

7

1793

Ἐσωθεν ἐξωφύλλου Μηναίου Μαΐου τοῦ ἀχοῆ (= 1678) ἐναποκειμένου σήμερον ἐν τῷ Παρεκκλησίῳ ἁγ. Βαρβάρας, ἀλλ' ἀνήκοντος εἰς τὸν Ἱ. Ναὸν τῶν ἁγ. Ἀποστόλων.

«+ 1793 μαΐου 22 ἡμέρα κυριακὴ τῆς σαμαρίτιδος ἔπεσεν χιόνι ἐδῶ εἰς τὴν κόνιτσα καὶ εἰς τὸν κάμπον καὶ δὲν ἔβλαψεν τίποτας τοὺς καρποὺς οὔτε τὰ ἀμπέλια οὔτε τὸν σπαρμὸν τῶν γενιμάτων οὔτε ἄλλο τίποτες ὀλότερα².....».

2. Ὑπάρχει μονόγραμμα τὸ ὁποῖον ὑποθέτω ὅτι ἀνήκει εἰς τὸν Ἱερομόναχον Γρηγόριον.

8

1808

Εἰς τὸ τέλος Πηδαλίου τοῦ 1800 ἀνήκοντος εἰς τὸν μακαρία τῆ μνήμη Παπᾶ Χριστόδουλον Ὀνουφρίου ἐκ Κουρέντιον διδάσκαλον καὶ Ἐφημέριον Κάτω Κονίτσης.

«γρόσ(ια) παρμ(ένα) 583-14: τὰ

νὰ λάβω ἀπὸ τριαντάφυλον ἦτοι πεντακόσια..... (σα)ράντα ἄσπρα ὅπου ἔμειναν διὰ τὴν ἀγοράν..... ἔλαβα ἀπὸ τὸν γρόσια 150 ἑκατὸν πενήντα.

(1) 808 Ἰανουαρίου 9 Βουκουρέστη».

10

1816

Ἐπὶ ἀκολουθίας ἁγ. Νικάνορος τοῦ 1818 τυπωθείσης ἐν Κερκύρα καὶ εὐρισκομένης ἐν τῷ Ἱ. Ναῶ Πέτρου καὶ Παύλου, ἔσωθεν ἀγράφου ἐξωφύλλου.

«1816 ἐβάρεσεν ἡ πανοῦκλα εἰς τὴν κόνιτζαν καὶ ἐπίγαν εἰς τὸ μο(να)στήριον καὶ ἐπίραν τὴν ἁγίαν κάραν καὶ τὴν εἴφεραν. ἀφοῦ ἔφεραν τὴν ἁγίαν κάραν ἔπαυσε. ἔπειτα ἦρθε καὶ δεύτερον καὶ ἐβάρεσε εἰς τοὺς Τούρκους καὶ μᾶς εὔρε τὸ κακὸ καὶ ἡ δυστυχία. ἐτούτη ἰφλάδα εἶναι ἀπὸ τὸ μοναστήριον τοῦ ἁγίου Νικάνορος.

γιάννης γράφο 1819 Ἰανουαρίου 31:».

11

1817

Ὅμοίως ἐπὶ τῆς ἀργυρᾶς ἐπενδύσεως τῆς ἐν τῷ Τέμπλω εἰκόνοσ τῶν ἁγ. Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου Κεφ. Βυζ. Γράμμασιν.

«Δηὰ σηνδρομῆς ἁγίους ἐπητρόπους κῆρ Χ. Ζήση καὶ κῆρ Κουστή κὲ κῆρ Χ. Δημητρίου. Διὰ χηρὸς Ἀθανασίου Πολυχρόνου χρισσοχόος 1817 Ἰουνίου 23».

12

1818

Ὅμοίως ἔσωθεν τοῦ ἐξωφύλλου ἀκολουθίας τοῦ ἁγ. Νικάνορος, ὡς ἐν τῇ ὑπ' ἀρ. 10 ἐνθυμήσει.

«ἐτούτοι οἱ παροῦσα ἀφλάδα πέφικεν τοῦ γιάννη τόδουλου καὶ ὅποιος

3. Ἴσως ἐκ παραδρομῆς. Ἡ ἐνθύμησις ἔχει Φεβρουαρίου 31.

τὴν ξενομήση νὰ ἔχη τὴν κατάραν τοῦ ἁγίου νικάνορος καὶ τῶν ἁγίων δώδεκα ἀποστόλων. ἀμὴν. εἰς τὰ 1816 ἐβάρεσεν ἡ πανοῦκλαν εἰς τὴν κόνιτζαν καὶ ἐπήγαν εἰς τὸ μοναστήριον καὶ ἐπήραν τὴν ἁγίαν κάραν καὶ τὴν ἤφεραν εἰς τὴν κόνιτζαν ἀφοῦ καὶ ἦλθεν ἡ ἁγία κάρα ἔφυγε τὸ κακὸ ἀπὸ ἡμᾶς τοὺς χριστιανούς. ἔπειτα εἰς τὰ 1818 ἦρθεν τὸ ἴδιον κακὸν καὶ ἐβάρε(σεν εἰς τοὺς τούρκους καὶ μᾶς εὔρε τὸ κακὸ καὶ ἡ δυστυχία. ἐτούτι ἡ ἀφλάδα εἶναι ἀπὸ τὸ μοναστήριον τοῦ ἁγίου Νικάνορος. γράφω».

13

1826

Ἐσωθεν ἐπενδύσεως Πηδαλίου τοῦ 1800 ὡς ἐν τῇ ὡς ἀνωτέρω ὑπ' ἀρ. 9 ἐνθυμήσει διαλαμβάνομεν.

«ἐνθύμησις τὸν ἐξόδων περὶ τοῦ ἐλέους 1826 μαρτίου 9. πρώτη φορὰ εἰς Ἰωάννινα διὰ τὲς βούλες γρό(σια) 50. ὅταν ἐπήγεν ὁ ντίνης(;) καὶ τὲς ἤφερεν γρό(σια) 10 5 ἦτοι πέντε κεράσματα τοῦ διδασκάλου διὰ τὰ γράμματα γρό(σια) 30.».

14

1828

Ὁμοίως ἐν τῷ αὐτῷ Πηδαλίῳ. «θύμισιν ὄντας ἤχμαλώτησαν⁴ τὸ μοναστήριον τοῦ ταξιάρχου Μηχαήλ⁵. ἐξαιτίας τοῦ ἀλήκου λιάμτζε καὶ ἔγειναι μεγάλη φθορὰ εἰς αὐτῷ. ὅπου(;) γύρισεν(;) λίθον ἐπὶ λίθον. τὸ ἄρμα τοῦ ρούμελη. καὶ τὸ παρὸν πηδάλιον τὸ ἐξαγόρασεν ὁ χρίστο καλούδις διὰ 10 δέκα γρόσια ἐκ τοὺς ὀσμανλήδες. Ἐρρωσθε.

(1)828 αὐγούστου: 15 ἡ ἐχμαλωσία του ἡμέρα Δ⁶».

15

1835

Ὁμοίως ὡς ἀνωτέρω. «1835 Ἰουνίου 20 ἦλθεν τὸ παιδι ἀπὸ τὸ

4. Μᾶλλον ἐλεηλάτησαν.

5. Μήπως πρόκειται περὶ τῆς Ἰ. Μονῆς Ταξιαρχῶν Ὁστανίτσης νῦν Ἀϊδονοχωρίου, τῆς ἐπονομαζομένης Γκούρας;

6. Δευτέρα ἢ Τετάρτη;

7. Χωρίον τῆς Πρεμετῆς ἂν δὲν ἀπατῶμαι.

8. Θεριστής, δηλαδὴ ὁ Ἰούνιος.

Ἡ εἰς τὸν
πατριῶτα

Τοῦ μονίμου
ἀνταποκρι-
τοῦ μας

Τὴν 4.12.68 εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς Πνευματικῆς Στέγης Κονίτσης ἐδόθη διάλεξις, με ὀμιλητὴν τὸν ἀγροτικὸν Ἰατρὸν κ. Γεώργ. Ἀναξαγόρου καὶ με θέμα «Σύγχρονοι ἀπόψεις τῶν ἀρχῶν, καὶ εὐάριθμοι ἀκροαταί.

—Εἰς τὸ χωρίον Πηγὴ ἐτραυματίσθη ὁ ἐπταετῆς Βασίλειος Ι. Βουρδούκας τὴν 4.12.68 ἐκ λακτίσματος τοῦ ἵππου τοῦ πατρός του μᾶλλον σοβαρῶς εἰς τὴν κεφαλὴν, καὶ διεκομίσθη εἰς Ἰωάννινα πρὸς νοσηλείαν.

— Τὴν 5.12.68 ἀπετεφρώθη, συνεπεία πυρκαϊᾶς προκληθείσης ὑπὸ ἀγνώστου, εἰς τὸ χωρίον Ἀετόπετρα (Σανοβὸν) ἡ χορταποθήκη τοῦ Χαραλάμπους Ε. Καλιντέρη.

—Τὴν 6.12.68 ἑορτὴν τοῦ Ἁγίου Νικολάου (πολιούχου Κονίτσης) ἐτελέσθη εἰς τὸν ὀμώνυμον καθεδρικὸν Ναὸν πάνδημος Ἀρχιερατικὴ Λειτουργία.

— Τὴν 15.12.68 ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας κ.κ. Σεβαστιανὸς ἐχειροτόνησεν εἰς Διάκονον τὸν θεολόγον κ. Ἀνδρέαν Τρεμπέλαν.

— Τὴν 21.12.68 ἀφίχθησαν εἰς Κόνιτσαν, καὶ διένειμον διάφορα Χριστουγεννιάτικα δῶρα πρὸς τοὺς ὀπλίτας τοῦ 583 τάγματος καὶ ἐν ραδιόφωνον πρὸς ψυχαγωγίαν των, ὑπάλληλοι τοῦ Ο.Τ.Ε. Ἰωαννίνων με ἐπικεφαλῆς τὸν Διευθυντὴν τοῦ συγκροτήματος Ἡπειροῦ κ. Θεόδ. Πετσαβόν. Ἀκολουθῶς δέ, συνοδευόμενοι καὶ ὑπὸ τοῦ Διοικητοῦ τοῦ τάγματος ἀντισυν)χου κ. Γ. Σφακιανάκη, μετέβησαν εἰς τὰ ἀκριτικὰ φυλάκια Μπουραζανίου — Μολυβδοσκεπάστου, ὅπου διένειμον ἐπίσης δέματα με δῶρα πρὸς τοὺς φρουροὺς αὐτῶν.

—Τὴν 26.12.68, ἀφίχθη εἰς Κόνιτσαν ἀντιπροσωπεία τοῦ Συνδέσμου Ἐφένδρων Πολεμιστῶν τραπεζικῶν ὑπαλλήλων Ἀθηνῶν, με ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Πρόεδρον αὐτοῦ κ. Φίλιππον Λιβιτιάνον καὶ διένειμον ἑκατὸ δέματα με ρουχισμὸν εἰς ἰσάριθμα ἄπορα παιδιὰ, τέκνα πολεμιστῶν Κονιτσιωτῶν λαβόντων μέ-

βλάσοβω. ἤθημησι πότε ἦλθαν τὰ παιδιὰ μαί(ου) εἴκοσι πέντε. καὶ ἡ συμφωνία τους πρὸς εἴκοσι πέντε γρό(σια) τὸ καθένα».

ρος εἰς τὴν ἱστορικὴν Μάχην τῆς Κονίτσης 1948—48.

Οὗτοι ἐκκλησιάσθησαν εἰς τὸν Ἱερὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Νικολάου, ὅπου ὠμίλησεν καὶ ὁ Πρόεδρος των, καὶ μετὰ τὴν διανομὴν μετέβησαν ἔξωθι τῆς Ἀναγνωστοπουλείου Σχολῆς ὅπου ὠμίλησε πρὸς αὐτοὺς καὶ τοὺς συγκεντρωθέντας Κονιτσιώτας ὁ Συνταγματάρχης κ. Βενιζέλος Τζαΐδας διοικητῆς τοῦ Συντάγματος Προκαλύψεως, ἀναπτύξας τὸ ἱστορικὸν τῆς Μάχης τῆς Κονίτσης.

Εἰς τὴν ἀνωτέρω ὁμιλίαν παρευρέθησαν καὶ πενήκοντα φοιτηταὶ καὶ φοιτήτριαι τοῦ Ἐθνικοῦ Μετσοβείου Πολυτεχνείου οἱ ὅποιοι μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν καθηγητὴν των κ. Θεοδωρᾶκον εἶχαν μεταβῆ καὶ διένειμον Χριστουγεννιάτικα δῶρα πρὸς τοὺς ἀκρίτας φρουροὺς τῶν φυλακίων Μπουραζανίου — Μολυβδοσκεπάστου. Μετὰ τὸ πέρας τῆς ὁμιλίας, μετέβησαν ἅπαντες εἰς τὸ Στρατιωτικὸν Νεκροταφεῖον, ὅπου ἐψάλη ἐπιμνημόσυνος δέησις ὑπὸ τοῦ Πανοσιολογιωτάτου Ἀρχιμανδρίτου μας κ. Ἱεροθέου, καὶ κατετέθησαν ὑπὸ τῶν δύο ἀντιπροσωπειῶν — Ἐφέδρων Πολεμιστῶν καὶ φοιτητῶν — στέφανα εἰς τὸ ἐκεῖ κενοτάφιον.

— Τὴν 28.12.68 ἐπεσκέφθησαν τὰ ἀκριτικὰ φυλάκια Μπουραζανίου — Μολυβδοσκεπάστου καὶ διένειμον δῶρα πρὸς τοὺς ἀκρίτας μας φοιτηταὶ τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς Ἰωαννίνων μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Πρόεδρον αὐτῆς καθηγητὴν κ. Κονομῆν, καθὼς καὶ ἀντιπροσωπεῖα τοῦ Διοικ. Συμβουλίου τοῦ Διδασκαλικοῦ Συλλόγου Ἰωαννίνων.

— Ἀποπερατώθη δι' ἐπιμελημένης ἐργασίας ἢ λιθόστρωσις τῆς ὁδοῦ ἀπὸ Κεντρικὴν Πλατεῖαν μέχρι Πνευματικῆς Στέγης Κονίτσης.

— Κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος 1968 ἐδηλώθησαν εἰς τὸ Ληξιαρχεῖον Κονίτσης 52 Γεννήσεις, 18 Γάμοι καὶ 23 Θάνατοι.

— Ἡ ποδοσφαιρικὴ ὁμάς Κονίτσης «Πίνδος» ἐπραγματοποίησε κατὰ τὸν παρελθόντα Δεκέμβριον 1968 τοὺς ἐξῆς ἀγῶνας:

1.12.68 εἰς τὸ γήπεδον οὐκονίτσης μὲ «Φοίνικα» Λευκάδος, ἰσοπαλία 1—1.

8.12.68 εἰς Κέρκυραν. Ἡττήθη μὲ τέρματα 3—0.

15.12.68 εἰς Κόνιτσαν μὲ «Θεσπρωτικὸν» Ἡγουμενίτσης. Ἐνίκησε μὲ 3—2.

18.12.68 εἰς Κόνιτσαν μὲ «Ἀμβρακίαν» Ἄρτης. Ἐνίκησε μὲ τέρματα 2—1.

26.12.68 εἰς Κόνιτσαν μὲ «Ὀλυμπόν» Κερκύρας. Ἐνίκησε μὲ τέρματα 4—1.

Καὶ τὴν 29.12.68 ἠττήθη εἰς Ἰωάννινα ὑπὸ τῆς ὁμάδος «Μεϊζάνι» μὲ τέρματα 2—1.

— Εἰς τὴν Λέσχην Ἀξιωματικῶν Κονίτσης ἐδόθη Πρωτοχρονιάτικη χοροεσπερίς.

— Τὴν 30.12.68 καὶ περὶ ὥραν 7ην μ.μ. ἐγένετο εἰς τὸ ἐνταῦθα Ἐθνικὸν Ὀρφανοτροφεῖον Ἀρρένων ἡ ἐορτὴ τῆς κοπῆς τῆς Βασιλόπιττας εἰς τὴν ὁποίαν παρευρέθησαν ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας κ.κ. Σεβαστιανός, ὁ Δήμαρχος κ. Θ. Καρατζῆμος, ὁ διοικητῆς Ὑποδιοικήσεως Χωροφυλακῆς κ. Γ. Ἀναστασόπουλος, καὶ ἄλλοι ἐκπρόσωποι τῶν ἀρχῶν.

— Τὴν πρώτην τοῦ ἔτους ἐψάλη εἰς τὸν Καθεδρικὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Νικολάου ἡ καθιερωμένη ἐπίσημος Δοξολογία εἰς τὴν ὁποίαν παρέστησαν ἅπασαι αἱ ἀρχαὶ τῆς Κονίτσης.

— Τὴν 3.1.69 ἀφίχθησαν εἰς Κόνιτσαν καὶ ἐπεσκέφθησαν τὸ ἐνταῦθα ἐδρεῦον Τάγμα Προκαλύψεως οἱ ἀγροτόπαιδες καὶ ἀγροτονεάνιδες τῶν χωρίων Πεδινῆς, Μπάφρας καὶ Νεοκαισαρείας, μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Διευθυντὴν Γεωργίας Ἰωαννίνων κ. Ι. Παπασταύρου.

— Τὴν 3.1.69 καὶ περὶ ὥραν 8ην μ.μ. εἰς τὸ ἐνταῦθα Νοσοκομεῖον τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ ἔλαβε χώραν ἡ καθιερωμένη κατὰ τὸ κόψιμον τῆς βασιλόπιττας μικρὰ ἐορτὴ εἰς τὴν ὁποίαν παρέστησαν ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης κ.κ. Σεβαστιανός, ὁ κ. Στρατιωτικὸς Διοικητῆς, ὁ κ. Ἐπαρχος, ὁ κ. Δήμαρχος καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἐκπρόσωποι τῶν ἀρχῶν καὶ ἄλλοι προσκεκλημένοι.

Ἐξαιρετικὰ ἐπιτυχῆς ἦτο ὁ στολισμὸς τῆς φάτνης ὑπὸ τοῦ προσωπικοῦ τοῦ Νοσοκομείου, καὶ πολὺ ὑπέροχα τὰ ὀκτὼ ὠραῖα καὶ χαριτωμένα κοριτσάκια τὰ ὁποῖα ἐνδεδυμένα μὲ λευκὰς στολὰς ἀγγέλων τὴν ἐπλαισίωσαν. Ἐψάλησαν διάφορα ἄσματα καὶ ἐπαίχθη σκέτς.

— Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας τὴν Πρωτοχρονιὰν μετέβη εἰς Δελθινάκιον. Τὴν ἐορτὴν τῶν Θεοφανείων ἐχοροστάτησεν εἰς Κόνιτσαν.

— Ἀπὸ πολλῶν ἡμερῶν, λόγῳ τῶν χιονοπτώσεων διεκόπη ἡ δι' αὐτοκινήτου συγκοινωνία μετὰ τῶν χωρίων τῆς Λάκκας Ἀώου.

— Ἐτοποθετήθη ὡς Ἐπιθεωρητῆς Δημοτικῶν Σχολείων ὁ κ. Ἀλ. Ἀρχιμανδρίτης.

— Ὑπὸ τοῦ Ἐμπορικοῦ Ἐπιμελητηρίου Πειραιῶς ἀπεστάλη πρὸς τὴν υἱοθετημένην ὑπ'

αὐτοῦ Κοινότητα Γοργοποτάμου τὸ πῶσον τῶν 4.000 ὑπὲρ ἀνεγέρσεως τοῦ Ἡρώου Πεσόντων τῆς Κοινότητος.

— Πληροφοροῦμε ὅτι ἐπανέρχεται ὁ Συμβολαιογράφος Κονίτσης κ. Νικόλαος Εὐθυμιάδης.

— Μερίμνη τοῦ Διοικ. Συμβουλίου τῆς Δημοσίας Βιβλιοθήκης Κονίτσης καὶ τοῦ βιβλιοθηκαρίου κ. Ἀχιλλέως Κολιοῦ, ἐξωπλίσθη τὸ ἴδρυμα τοῦτο μὲ πολλὰ καινουργῆ ἔπιπλα, μεταλλικὰς βιβλιοθήκας κλπ.

— Ἐπανῆλθεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του ὁ δικαστικὸς κλητῆρ Κονίτσης κ. Κωνστ. Ρόμπολος.

— Παρ' ὅτι εὐρισκόμεθα σχεδὸν εἰς τὸ μέσον τοῦ χειμῶνας, ἀρκετοὶ ἐκ τῶν συμπολιτῶν μας παραπονοῦνται δι' ἔλλειψιν ὕδατος. Ἐπεὶ γὰρ ὄθεν τὸ ζήτημα τῆς βελτιώσεως τοῦ ἐσωτερικοῦ ὕδραγωγείου.

— Μὲ ἐνθουσιασμὸν καὶ πατριωτικὴν ἐξαρσιν ἐωρτάσθη τὴν 12.1.69 ἡ ἐπέτειος τῆς Μάχης τῆς Κονίτσης καὶ τῆς συντριβῆς τῶν κομμουνιστῶν ὑπὸ τῶν Ἐθνικῶν Δυνάμεων.

Ἄπασα ἡ πόλις ἐσημαιοστολίσθη, ἀνηγέρθησαν ἀψίδες, ἡ Στρατιωτικὴ Μουσικὴ τῆς 8ης Μεραρχίας ἐπαιάνισεν ἐμβατήρια καὶ ἐψάλη εἰς τὸν Καθεδρικὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Νικολάου ἐπίσημος Δοξολογία χοροστατοῦντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου μας κ.κ. Σεβαστιανοῦ, εἰς τὴν ὁποίαν παρέστησαν, ὁ Διοικητὴς τῆς 8ης Μεραρχίας Στρατηγὸς κ. Ἄπ. Τζουβελέκης μετ' ἄλλων ἀνωτέρων ἀξιωματικῶν, ὁ Διευθυντὴς τῆς Νομαρχίας κ. Κων. Πάλης, ὁ διοικητὴς τοῦ Συντ)τος Προκαλύψεως κ. Τζαΐδας, οἱ κ.κ. Πρόεδρος καὶ Εἰσαγγελεὺς Ἐφετῶν Ἰωαννίνων, ὁ Ἀνώτ. Διοικητὴς Χωρ)κῆς Ἡπείρου Συντ)ρχης κ. Μητραλέξης μετὰ τοῦ Διοικητοῦ Χωρ)κῆς Ἰωαννίνων κ. Στεφούλη, ἡ μάνα τοῦ στρατιώτου Κα Κ. Λύκα, ὁ διευθυντὴς τῆς Ζωσιμ. Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας, ὁ Πρόεδρος Συνδέσμου Ἐφέδρ. Ἀξιωματικῶν κ. Ι. Παπασταύρου μετὰ πολλῶν συναδέλφων του καὶ ἄλλοι ἐπίσημοι καὶ ἀντιπροσωπεΐα διαφόρων Συλλόγων καὶ Ὀργανώσεων. Παρέστησαν ἅπασαι αἱ ἀρχαὶ τῆς Κονίτσης. Τὸν Πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας ἐξεφώνησεν ὁ Δήμαρχος κ. Θ. Καρατζῆμος.

Μετὰ τὴν Δοξολογίαν ἐπηκολούθησεν ἐπιμνημόσυνος δέησις καὶ κατάθεσις στεφάνων εἰς τὸ παρά τὸ νεκροταφεῖον Ἄνω Κονίτσης Ἡρώον. Ἐν συνεχείᾳ ἐγένετο δεξίωσις τῶν

ἐπισήμων εἰς τὴν Λέσχην Ἀξιωματικῶν, καὶ κατόπιν ἐχορεύθησαν ὑπὸ νεανίδων μὲ ἐθνικὰς ἐνδυμασίας καὶ μαθητριῶν τοῦ Γυμνασίου ἐθνικοὶ χοροὶ εἰς τὴν Κεντρικὴν Πλατεῖαν.

Κατόπιν παρετέθη ὑπὸ τοῦ Δήμου γεῦμα πρὸς τοὺς ἐπισήμους εἰς τὸ Ὀρφανοτροφεῖον Κονίτσης καὶ τὸ ἀπόγευμα συνεχίσθησαν οἱ χοροί.

Τὴν ἐσπέραν διωργανώθη ὑπὸ τοῦ Στρατοῦ λαμπαδηφορία.

— Εἰς τὸ ἐνταῦθα ὑποκατάστημα τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης κατετέθησαν ὑπὲρ ἀνεγέρσεως τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ Σωτῆρος «Τάματος» τὰ κάτωθι ποσά: Ὑπὸ Ἀξιωματικῶν καὶ ὀπλιτῶν τοῦ 588 Τ.Π. δρχ. 2.200 Ὑπὸ μαθητῶν καὶ μαθητριῶν τοῦ Γυμνασίου Κονίτσης δρχ. 1.526 καὶ ὑπὸ τοῦ κ. Γρηγορίου Βάσιου δασικοῦ δρχ. 500.

— Ἀπὸ τῆς 15.1.69 ἤρχισεν εἰς τὴν ἐνταῦθα Ἀναγνωστοπούλειον Σχολὴν ἡ παράδοσις δασικῶν μαθημάτων πρὸς τοὺς Κοινοτικούς δασοφύλακας ὑπὸ τοῦ δασάρχου Κονίτσης κ. Ἡ. Κολοβίνου καὶ ἄλλων δασονόμων καὶ εἰδικῶν. Πρὸς τὸ παρὸν φοιτοῦν περὶ τοὺς 25 δασοφύλακες ἐξ Ἡπείρου, Αἰτωλο-Ἀκαρνανίας καὶ Δυτ. Μακεδονίας.

— Ἀφίχθη καὶ ἀνέλαβε τὰ καθήκοντά του ὁ νέος Γυμνασιάρχος Κονίτσης κ. Ἀθανάσιος Πλάκας.

— Μετατεθεὶς ἀνεχώρησε διὰ Φιλιππιάδαν εἰς τὴν νέαν του θέσιν ὁ τέως δευθυντὴς τοῦ ὑποκαταστήματος τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης Κονίτσης κ. Εὐάγγελος Μαντέλος. Νέος δὲ διευθυντὴς ἐτοποθετήθη ὁ κ. Μιχαὴλ Μηλιῶνης μετατεθεὶς ἐξ Ἡγουμενίτσης.

— Τὴν 16.1.69 ἐτελέσθη εἰς τὸ ἐνταῦθα παρεκκλήσιον τοῦ Ἁγίου Νεομάρτυρος Γεωργίου τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων μέγας Ἐσπερινὸς εἰς τὸν ὁποῖον προσῆλθον πολλοὶ συμπολίται. Τὴν δὲ ἐπομένην 17.1.69 εἰς τὴν ἀκολουθίαν τοῦ Ὀρθρου καὶ τῆς Θείας Λειτουργίας τὸ παρεκκλήσιον ἐπληρώθη ἀσφυκτικῶς ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν πιστῶν.

— Ἀνεχώρησε μετατεθεὶς εἰς Παραμυθίαν ὁ τέως Ἀγρονόμος Κονίτσης κ. Ἰωάννης Ἀρνής.

— Τὴν 17.1.69 ἐγένετο εἰς Πυρσόγιαννην ἡ ἐτησίᾳ ἐορτὴ τοῦ Συλλόγου Πυρσόγιαννιτῶν «Προοδευτικὴ Ἐνωσις» εἰς τὴν ὁποίαν παρευρέθησαν αἱ τοπικαὶ Στρατιωτικαί, Πολιτικαὶ καὶ Ἀστυνομικαὶ ἀρχαί, ὑπάλληλοι

γῆς Ἑταιρείας «Κύκλος» καὶ οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου. Ἔλαβε χώραν ὡς συνήθως κοινὴ συν-εστίασις καὶ ἐπηκολούθησε γλέντι καὶ χορὸς μὲ λαϊκὰ ὄργανα.

— Τὴν 22.1.69 τὸ ψῦχος κατῆλθεν εἰς Κόνιτσαν εἰς τοὺς 5 βαθμοὺς ὑπὸ τὸ μηδέν.

— Ἀφίχθη νέα καθηγήτρια φυσικῶν εἰς τὸ Γυμνάσιόν μας, ἡ δις Μαρία Ράπτη.

— Τὴν 26.1.69 ὁ διοικητὴς τῆς VIII Με-ραρχίας Στρατηγὸς κ. Ἀπόστολος Τζουβε-λέκης ἐδεξιώθη εἰς τὴν Λέσχην Ἀξιωματικῶν Κονίτσης τὸν κ. Δήμαρχον, τοὺς Προέδρους Κοινοτήτων τῆς Ἐπαρχίας καὶ λοιποὺς ἐκπρο-σώπους τῶν ἐνταῦθα ἀρχῶν. Εἰς τὴν ὡς ἄνω δεξίωσιν παρευρέθη καὶ ὁ Σεβασμιώτατος Μη-τροπολίτης μας κ.κ. Σεβαστιανός.

— Ὑπὸ τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Συμβουλίου ἐ-κρίθησαν ὡς ἱστορικὰ διατηρητέα μνημεῖα εἰς τὴν περιοχὴν Κονίτσης, ὁ ἱερὸς Ναὸς τῆς Μο-νῆς Ἀγίου Νικολάου τοῦ χωρίου Καλόδρυση, καὶ ἐντὸς τῆς πόλεως Κονίτσης τὸ Τζαμί τοῦ Σουλτάνου Σουλεῖμάν τοῦ Μεγαλοπρεποῦς, τὸ ἀρχοντικὸ τῆς Οἰκογενείας Σαχὶν Βέη Σίσκου ὅπου στεγάζεται τὸ Γυμνάσιο, καὶ τὰ ἐρει-πωμένα σαράγια τοῦ Ζεϊνὲλ Βέη πατρὸς τῆς περιφήμου Χάμκως μητρὸς τοῦ Ἀλῆ Πασιᾶ Τεπελενλῆ.

— Τὴν 10.1.69 ἑορτὴν τῶν τριῶν Ἱεραρ-χῶν ἐτελέσθη εἰς τὸν Καθεδρικὸν Ναὸν τοῦ Ἀγίου Νικολάου Ἀρχιερατικὴ Λειτουργία καὶ τὸ καθιερωμένον μνημόσυνον τῶν εὐεργετῶν, δωρητῶν καὶ παλαιῶν διδασκάλων τῆς Κονί-τσης. Παρέστησαν δὲ αἱ ἀρχαὶ τῆς πόλεως, καὶ οἱ μαθηταὶ τῶν Σχολείων καὶ Ἰδρυμάτων μετὰ τῶν κ.κ. καθηγητῶν καὶ διδασκάλων τῶν καὶ τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας ἐξεφώνησεν ὁ καθηγητὴς τοῦ Γυμνασίου μας κ. Θεμιστο-κλῆς Π. Παπαθεμιστοκλέους.

— Κατὰ τὸ διάστημα τοῦ Ἰανουαρίου 1969 ἡ ποδοσφαιρικὴ ὁμάς Κονίτσης ἐπραγματο-ποίησε τὰς ἐξῆς συναντήσεις: 5.1.69 εἰς γή-πεδον οὐκνίτσης μετὰ τοῦ «Ἐθνικοῦ» Φιλιπ-περι αὐτοκαταστροφῆς τοῦ ἀνθρώπου», τὴν ο-πιᾶδος τὸν ὁποῖον ἐνίκησε μὲ τέρματα 1—0. Τὴν 12.1.69 εἰς Πρέβεζαν μετὰ τοῦ Π.Α.Σ. Πρεβέζης ὅπου ἠττήθη μὲ τέρματα 3—0. Τὴν 19.1.69 ἐπίσης ἠττήθη εἰς Ἀνατολὴν Ἰωαν-νίνων ὑπὸ τοῦ Α.Ο. Ἀνατολῆς μὲ 2—1. Καὶ τὴν 26.1.69 ἠττήθη ἐνταῦθα ἀπὸ τὴν «Ἀνα-γέννησιν» Ἀρτης μὲ 4—0.

ΑΦΙΞΕΙΣ — ΑΝΑΧΩΡΗΣΕΙΣ

Ἀφίχθησαν ἐξ Ἀθηνῶν οἱ κ.κ. Φώτιος Οἰ-κονομίδης, Στυλ. Γιαννακάκης εἰρηνοδίκης, Μιλτιάδης Βλάχος, Νικ. Οἰκονόμου ἰατρὸς καὶ Κων. Νικολόπουλος ἀντιπρόσωπος ΙΖΟΛΑ, παρευρεθεῖς εἰς τὸ ἐκεῖ ἐτήσιον Συνέδριον τῆς ΙΖΟΛΑ.

Ἀφίχθη ἐξ Αὐστραλίας ὁ κ. Σωτήριος Ι. Κυρίτσης.

Ἀνεχώρησε διὰ Λεχαινὰ Ἡλείας ὅπου ὑ-πηρετεῖ ὡς σμηνίας ὁ συνεργάτης τοῦ περιο-δικοῦ μας κ. Χαρίλαος Γκοῦτος.

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

Ὁ κ. Σπυρίδων Ζδράβος ἐγένετο εὐτυχῆς πατὴρ ἄρρενος τέκνου. Ὁ δὲ κ. Κωνστ. Α. Ζδράβος διδύμων θηλέων καὶ ὁ κ. Ἀλέξ. Σέρ-ρας ἐπίσης θήλεος.

ΓΑΜΟΙ

Τὴν 26.12.69 ἐτελέσθησαν ἐνταῦθα οἱ γάμοι τοῦ κ. Εὐγενίου Β. Βαγενᾶ μετὰ τῆς δίδος Ἀντωνίας Ζιάκου ἐξ Ἀμαράντου καὶ τὴν 26.1.69 τοῦ κ. Κωνστ. Α. Ἀθανασοπούλου δημοδιδασκάλου καταγομένου ἐξ Ὁξυᾶς με-τὰ τῆς ὁμοχωρίου του δίδος Ἐλένης Ἀντωνιά-δου.

ΘΑΝΑΤΟΙ

Ἀπεβίωσαν: Εἰς Ἀγίαν Παρασκευὴν ὁ Γε-ώργιος Κουκούμης, ἐτῶν 85. Εἰς Ἀετόπετραν ὁ Χαρίλαος Παρασκευᾶς. Εἰς Ἰωάννινα ὁ γέ-ρων Χρῆστος Τσάνος ἐκ Πύργου καὶ ἐνταῦθα τὴν 11.1.60 ὁ Ἡλίας Σέρρας, ἐτῶν 81 καὶ ἡ Εὐαγγελία χήρα Ἀναστασίου Σαμαρᾶ, ἐτῶν 87. Τὴν 12.1.69 ἡ Εὐανθία Ι. Ζῶη, ἐτῶν 60. Τὴν 26.1.69 τὸ μικρὸ ἀγγελούδι Σωτηρία Εὐαγ. Εὐαγγέλου δημ)λου, ἡλικίας 5 μηνῶν. Τὴν 27.1.69 ἡ Μαρία χήρα Σάββα Χατζηευ-φραιμίδου, ἐτῶν 94. Καὶ τὴν 30.1.69 ὁ ἐκ Φούρκας καταγόμενος Νικόλαος Κ. Ὅττας, ἐτῶν 88. Εἰς Κέρκυραν ἀπεβίωσε τὴν 4.1.69 καὶ ἐτάφη ἐκεῖ ἡ Ἐλένη χήρα Γεωργίου Λυμ-περοπούλου, μήτηρ τοῦ Προέδρου τοῦ Συνδέ-σμου Κονιτσιωτῶν Ἀθηνῶν καὶ συνεργάτου τοῦ περιοδικοῦ μας κ. Ἰωάν. Λυμπεροπούλου.

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

(Σημ. Οί επιθυμούντες να συμπεριληφθούν εις τὸν κατωτέρω κατάλογον παρακαλοῦνται νὰ ἀπευθυνθοῦν εἰς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Περιοδικοῦ,

ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ ΑΘΗΝΩΝ

Νίκος Ἀργιάννης, Ἀσκληπιοῦ 7, τηλ. 611. 417
Νικόλ. Καζαμίας, Μπενάκη 24, τηλ. 627-725
Ἰωάν. Γ. Λυμπερόπουλος, Ἀλεξ. Σούτσου 5, τηλ. 613-661.
Ναπολέον Μπάρκης, Ἀκαδημίας 63, 632-595
Νίκος Πύρρος, Ἐμμ. Μπενάκη 8 τηλ. 315-130
Πέτρος Φρόντζος, Λυκούργου 14, τηλ. 526-611
ω. Ἀδαμαντίδης, Γ. Σταύρου 6, τηλ. 317-669

ΙΑΤΡΟΙ ΑΘΗΝΩΝ

Γεώργιος Γάκης, Παθολόγος - Ρευματολόγος, Καρνεάδου 3, τηλ. 719-746
Εὐάγγελος Γεωργίου, Παθολόγος, ΚΠόλεως 55, Συν. Παπάγου, τηλ. 651-072
Νικόλ. Γιάκας, Παθολόγος - Καρδιολόγος, Στουρνάρα 49α, τηλ. 634-470, οἰκία: 651-498
Παντελῆς Γιαννούλης, Καρδιολόγος, Ε. Ἀντωνιάδου 1, τηλ. 815-850
Βασ. Γκατσόπουλος, Καρδιολόγος-Παθολόγος, Κασσαβέτη 7 Κηφισιά, τηλ. 8-012-707
Φώτιος Γουσγούνης, Παθολόγος, Σόλωνος 116, τηλ. 616-563
Νικόλ. Γράβος, Καρδιολόγος, 28ης Ὀκτωβρίου 242, τηλ. 813-664
Ἀριστοτέλης Ζακόπουλος, Μαιευτήρ, Βασ. Φρειδερίκης 40, Περιστερί, τηλ. 571-612
Πλάτων Κεχαγιᾶς, Παθολόγος, Διγενῆ Ἀκρίτα 15, τηλ. 641-872
Χαρ. Κούσιος Παθολόγος, Πατρ. Ἰωακείμ 45, τηλ. 722-507
Μιχ. Μηλίγκος, Παθολόγος, Καρδιολόγος, Σκαλιστήρη 18, τηλ. 874-568
Φώτης Μπαρᾶς, Μαιευτήρ-Γυναικολόγος, Ὀμήρου 58, τηλ. 623-210
Ἀνδρέας Μπούζας ὀφθαλμιοτρός Σκουφᾶ 59 τηλ. 611.172
Ἰωάννης Παπαδημούλης, Παθολόγος—Ἀναισθησιολόγος, Ζήνωνος 21, τηλ. 521-664
Νικόλαος Τράντας, Ὄφθαλμίατρος—Υφηγητ., Γ' Σεπτεμβρίου 47, τηλ. 812—717
Βασίλειος Χρήστου, Ἀκτινολόγος, Κανάρη 19, τηλ. 611-391
Χρῆστος Χρήστου, Χειρουργός, Λιβίνη 4 (τέρμα Ἰπποκράτους), τηλ. 647-765
Τάκης Γούσιας, Ἴατρος—Χειρουργός Βασ. Σοφίας 37, τηλ. 716-090
Ζήσης Παπαγεωργίου, Παθολόγος—Καρδιολόγος, Κύπρου 72, τηλ. 845-593
Κώστας Ζέρβας, Παθολόγος—Καρδιολόγος, Ἀραχώβης 16, τηλ. 630-783

ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Ἄρ. Πύρρος, ὁδὸς Μπότσαρη
Νικ. Πύρρος » »
Σερ. Φράγκος » Καπλάνη
Κωσ. Φρόντζος » Μπότσαρη
Κωσ. Λαζαρίδης » 28ης Ὀκτωβρίου 75

ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΙ ΑΘΗΝΩΝ

Μερόπη Ἀδαμαντίδη, Ρόδου 43, τηλ. 874-702
Εὐάγ. Αλεξιάδης Δημοκρίτου 1 τηλ. 613-508
Φούλα Κρέμου Βουκουρεστίου 20, τηλ. 611.786
Κ. Φλώρος, Χαρ. Τρικούπη 65, τηλ. 625.177
Π. Ο. Λ. ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ—ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΕΣ ΑΘΗΝΩΝ κ.λ.π.
Λέανδρος Γεροντάκης, ἀρχιτέκτων, Βασ. Σοφίας 133, τηλ. 662-893
Πέτρος Μπάκας, πολ. μηχανικός, Βεραντζέρου 22, τηλ. 531-428
Γεώργιος Ράγκας, Ἴοιολ. μηχανικός, Σωκράτους 59, τηλ. 520-719
Γκόσιος Ὀρέστης, πολ. μηχανικός, Πλ. Ὀμονοίας 9, τηλ. 529-637
Κων)τίνος Τσίλης, πολ. μηχανικός, Ἀριστείδου 10, τηλ. 234-225
Χρῆστος Φλώρος, μηχανολόγος—ἠλεκτρολόγος, Γραβιάς 16, τηλ. 662-358
Τεχνικὸν Γραφεῖον Δ. Τσάνου, Σωκράτους 59 τηλ. 520-719
Τεχνικὸν Γραφεῖον, Ἐπαμ. Παπαχρήστου, μηχανικοῦ, Χαλκοκουνδύλη 36, τηλ. 533-821
Τεχνικὸν Γραφεῖον Θ. Μηλίγκου, τηλ. 363-145

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

«Ἰωάννινα», Ν. Τσάκας, Βεραντζέρου 10, τηλ. 523-204

«Στάνλεϋ» Β. Ρόζος, Δ. Παγώνης καὶ Ε. Τσάνος, Ὀδυσσεῶς 1, τηλ. 531-780

ΑΘΗΝΩΝ ΔΙΑΦΟΡΑ

«Νυφικά διάφορα», Βεατρίκη Τσαλαμάνη, Ἄγ. Μάρκου 10, τηλ. 224-486.

Βιοτεχνία Νεωτερισμῶν καὶ Εἰσαγωγῶν (Ἐσώρουχα—Δαντέλλες—Πλεκτὰ κλπ.), Μίλτος Ζαφείρης Ο.Ε., Ἀθηναίδου 3, τηλ. 229-564
«Νεωτερισμοί» Ἄφοι Ζαφείρη, Κολοκοτρώνη 34δ, τηλ. 234-070

Κορνίζες—Πίνακες, Σδράβος, Βύσσης 21, τηλ. 314-264

Ραφεῖον: Φρόντζος Φίλιππος, Λέκκα 3, τηλ. 236-328

Εἰσαγωγῶν: Εἶδη Γυναικεῖα, Φλώρος Νικόλ, Εὐαγγελιστρίας 5, τηλ. 236-927

Λογιστικά Νίκος Βρυζώνης, Ἐπιδαύρου 21, τηλ. 534-605

Ἐλαιοχρωματιστής Ἀνδρέας Γκόντζος, Φωτομάρα 49, τηλ. 917-892

Ραφεῖον Νίκος Καρρᾶς, Φειδίου 2, τηλ. 627-193

Εὐθ. Κήττας: Ἐμπορος ξυλείας ὁδὸς Δημοσθένους 69, τηλ. 529-538

ΙΑΤΡΟΙ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Ἄθαν. Μενέκας, ὠτορινολαρυγγολόγος ὁδὸς Καραϊσκάκη

Ἄλ. Πηγαδάς, ὀδοντίατρος, Γιαλί—Καφενέ Κων Κίγκας » ὁδὸς Σαμο λ

Δημ. Κήττας Παθολόγος 28 Ὀκτωβρίου 12 Τηλ. 82-52

ΔΙΑΦΟΡΑ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Κώστας Γέγιος : Ἐστιατόριον «Ἡ Κόνιτ» ὁδὸς Καραϊσκάκη 9